

සංකාන්තික යුත්තියට අදාළ
බේද මාලාව

නිලෙමාංහු න්තික්කු රෘපුතෙය
කලෙස් සොංඛෝරුති

Glossary of
Terms for Transitional Justice

විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය
මාංහුක කොළඹකග්‍රෑක්කාණ නිලෙයයාම

Centre for Policy Alternatives

2016

සිංහාන්තික යුක්තියට අදාළ කේදු මාලාව

නිලධාරීන් න්‍යුතික්ෂු ගුණුම්පාදය

කළෙස් සාර්ථකත්ව

Glossary of Terms for Transitional Justice

ස්තූතිය

'සංකුත්තික යුක්තිය' වචන මාලාව සම්පාදනය කිරීම වෙනුවෙන් නොමද සහය ලබා දුන් හිතියැ විස්. එ. ප්‍රංඝිහේවා, විස්. සිවුරුදෙනාදුන්, මහාචාර්ය ජයන්ත සේනෙහිටරත්න, ආචාර්ය, උපල් අධ්‍යීක්ෂක, මුදුන කරණාමුති, සි. දොඩාවත්ත, වසන්ත දිසානායක, ප්‍රයද්‍රූහී අරියරත්න, මහින්ද රත්නායක, හිතියැ ජගත් ලියනාමාර්වීච්, සහ ලක්ෂමන් ගුණසේකර යන මහත්ම මහත්මීන්ට කැනුයානාව හිම් වේ.

ତେବେ ଆମନର ବିକଳ୍ପ ପ୍ରତିପଦ୍ଧତି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବେନୁବେନ୍ ଆଖାର୍ୟ ପାକଣାଙ୍ଗେ କରିବିଲାମୁହଁନ୍ତି, ଖଲାନି ଲୋହେଙ୍କୁ, ଲାକାର୍ଷ ଘରେରେ, ଆଙ୍ଗେକ ହେରନ୍ତି, ଛୁରେତ୍ତ କୁମାର, ଅନିର୍ବ କିନାରାମ, ଜେନେଲ୍ ବନ୍ଦନିଆର୍ଵିଶି, ମଦେକଳ୍ ମେନ୍ଦିଚିକ୍, ଯହ ଆଖାର୍ୟ ଅଜଙ୍ଗ ବୈଶିକଳ ମେଳି କଲାହୁ ବ୍ୟକ୍ତିବିଦ୍ୟ ଜୀବନ୍ଧିତିରେ ପରିବାର କଣ୍ଠରେ ଉପରେଥିଲାଏଇବେ.

நன்றி

நிலைமாற்ற நீதி தொடர்பான கலைச் சொற்னோகுதியை
தயாரிப்பதில் துணைபுரிந்த சட்டத்தரணி எஸ்.ஜி.
புஞ்சிவேலுவா, எஸ். சிவகுருநாதன், பேராசிரியர் ஜயங்த
செனைவிரதன், கலாநிதி உபுல் அபேரதன், முதித
கருணாமுனி, சீ. தொடாவத்த, வசந்த திசாநாயக்க,
பிரியதர்ஷனி ஆரியரதன், மஹிந்த ரத்னாயக,
ஜகத் வியனாராய்ச்சி மற்றும் லக்ஷ்மன் குணசேகர
ஆகியோருக்கு எமது நன்றிகளையும் பாராட்டுக்களையும்
தெரிவித்துக் கொள்கின்றோம்.

அதேசமயம் மாற்றுக் கொள்கைகளுக்கான நிலையத்தின் சார்பில் கலாநிதி பாக்கியசோதி சரவணமுத்து, பவானி பொன்சேகா, வயனல் குருகே, அசோக ஹேராத், சுரேஷ்குமார், லகிரு கித்தலகம, செனைல் வன்னியாராய்ச்சி, மைகல் மெண்டிஸ், ஹர்ஷனி அமரசிங்க, மற்றும் கலாநிதி அசங்க வெலிகல ஆகியோர் இம்முயற்சிக்கு பங்களிப்பு செய்தனர்.

Acknowledgements

CPA would like to thank several individuals who supported the creation of this glossary. S.G. Punchihewa, S. Sivagurunathan, Prof. Jayantha Senevirathne, Dr. Upul Abeyrathne, Muditha Karunamuni, C. Dodawatta, Wasantha Dissanayake, Priyadarshini Ariyaratne, Mahinda Ratnayaka, Jagath Liyanaarachi, Lakshman Gunasekara and several others took part in discussions and shared ideas and suggestions which contributed to a much more informed glossary which is specific to the Sri Lankan context.

The CPA team involved in the creation of the glossary includes Dr. P. Saravanamuttu, Bhavani Fonseka, Lionel Guruge, Asoka Herath, Suresh Kumar, Lahiru Kithalagama, Senel Wanniarachchi and Michael Mendis. Dr. Asanga Welikala commented on the definitions. Administrative support was provided by Harshini Amarasinghe.

ଓବେ ଅବଦାନ୍ୟତ

මෙම ගිඩ මාලාවේ අනුපිළිවෙළ යෙදී ඇත්තේ ඉංග්‍රීසි ආකාරයින් පිළිවෙළේ විම ඉංග්‍රීසි වචන අනුව බව සලකනු මැතිවි. අප්‍රකටයැයි සාමෙලකෙන හෝ පැවැත්ති සහිත විය හැකි සමහර වචනවලට කෙරී විස්තර සපයා ඇත.

முக்கிய கவனத்திற்கு,

ஆங்கில அகரவரிசையை அடியொட்டி இக்கலைச்சொற்றோகுதியின் தமிழ் சொற்கள் ஒழுங்குபடுத்தப்பட்டுள்ளன. நிலைமாற்று நீதிக்குரிய (பிரசித்தமற்றவை என கருதப்படும்) சில சொற்களுக்கு மாத்திரம் விளக்கம் வழங்கப்பட்டுள்ளது.

Please Note

The order of this glossary follows the English alphabetical order.

A brief description of some of the terminology relating to Transitional Justice that are considered uncommon or may lead to confusion is provided in this document.

ହେଲ୍ପିନ୍‌ରୀମ

2015 ඔක්තෝබරයේ දී වික්සන් ජාතින්ගේ මානව අයිතිවාසිකම් කටුන්සිලය "මූල්‍ය ලංකාවේ ප්‍රතිසන්ධානය, වගවීම සහ මානව අයිතිවාසිකම් වර්ධනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් තීන්දුවක් සම්මත කිරීමෙන් පසු, මූල්‍ය ලංකාවේහි සංතුන්තික යුක්තියෙහි වැදගත්කම ඉස්මතු කරනු ලැබ තිබුණි. සංතුන්තික යුක්තිය ගැන යම් ප්‍රකාශ හා කැපවීම තිබියදීත් ඒ සම්බන්ධයෙන් පංගු පාර්ශවකරුවන්ට පවා සංතුන්තික යුක්තිය යනු කුමක්ද, රීට අදාළ සංකල්ප මොනවාද යනු ගැන ඇත්තේ සීමිත දැනුමකි. රීට දේශපාලකයන්, ආණ්ඩුවේ ක්‍රියාකාරීන්, විද්‍යුතුන්, වෘත්තීයවේදීන්, සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීන් සහ පොදු මහජනයා ද අනුළත් විනු ඇතේ. මෙම විෂය සම්බන්ධ යෙදුම් හා වචන සිංහල, දෙමළ දෙශසට පරිවර්තනය කිරීමේ අනියෝගය අදාළ වුයේ විම හේතුව නිසා ය.

නිදසුනක් ලෙස (Transitional Justice) සංකුත්තික යුක්තිය ලෙස පරිවර්තනය කිරීමේ දී බොහෝ ප්‍රශ්න ඇති විය. "Fragile institutions", "sequencing", "vetting" යන වචන පරිවර්තනයේ දී ද වැසේ අසීරෑතා මතු විය. ශ්‍රී ලංකාවට අදාළව සංකුත්තික යුක්තිය සම්බන්ධයෙන් වඩාත්ම සූදුසු වචන හා යොදුම් ගෙන බොහෝ සාකච්ඡා ඇති විය. ඒ අනුව වඩාත් අධ්‍යයනයෙහි යෙදීම අවශ්‍ය වේ.

ලතින් අමරකාව සහ අප්‍රිකාව සහ වෙනත් කලාපවල සංක්‍රාන්තික යුක්තිය ගැන සංවාදය ඇති වී දැක කිහිපයක් ගත වී ඇතත්, ශ්‍රී ලංකාවට අලුත් ය. ආර්ථන්ධීනාවෙහි හමුදා ඒකාධිපතින්ටයේ අවහාරිතයන්ට විරෝධී උද්‍යෝගනාය නිසා “අතුරුදහන් වූ පුද්ගලයන් පිළිබඳ පාතික කොමිෂම පිහිටුවනු ලැබේනු. වහි දී ප්‍රකර වාර්තාවක් වැළැ දැක්වානු විය. වහි තේමාව වූයේ Nunca Mas යනුයි. විය ඉංග්‍රීසි හාජාවෙන් Never again (නැවතත් විජා) යන යෙදුමට සමාන වේ. විය, සත්‍යය දැක්වීම, යුක්තිය ඉටු කිරීම, හානි පූරණය සහ විය යැලි සිදු නොවීම අවධාරණය කරයි. විම අදහන් සියල්ල ගැඹු වූ තනි වචනයක් සොයා ගැනීමේ අනියෝගය දිගටම පවතී. දකුණු අප්‍රිකාවේ හාවිත වන ubuntu යන වචනය, දායා කරණා ගුණය, මිනිස්කම වෙනුවට යෙදෙන මුත් රෝ සමාන ඉංග්‍රීසි, සිංහල හෝ දෙමළ වචනයක් යොදා ගැනීම අසිරු ය. මෙයින් අවධාරණය වන්නේ විම වචනවලින් විකෘත නොවූ සමාන අර්ථයක් සංනිවේදනය කිරීමේ වැළගත්කම ය.

හාමා අවශ්‍යතා සම්බන්ධයෙන් මූලික ගැටලු පවතින බව පිළිගත යුතු ය. වචන භූදු වචනම නොවේ. එමගින් විශේෂ සංක්ලේෂ සංන්වේදනය වේ. ඒ සමග විශේෂ ගැටලු හා අවස්ථාවන් මුහුණා පැමී අවබෝධය ද ඇති වේ. පිළිගැනීම, ප්‍රතිරෝධය පෙම සහ ප්‍රතිකොෂ්ප කිරීම සම්බන්ධයෙන් වචන තීරණාත්මක වේ.

ජාතික හා අන්තර්ජාතික වශයෙන් ව්‍යුහාත්මක වන කරුණුක් වන්නේ සංකුතික ශ්‍රක්තිය පිළිබඳ අලුත් වවන මාලාවක් වර්ධනය කිරීමේ අනියෝගයක් ඇතිවන බව ය. විය ජාතික වශයෙන් හාටිතයට සුදුසු, නව වර්ධනයන්ට හිතකර විය යුතු ය. විධාන වගකීම (Command Responsibility) සහ එකාඛඳීද ප්‍රජාවලිය (Joint Criminal Enterprise) යන තොතික වවන පර්වත්තනයේ දී

ස්වභාවන්ගෙන් වටහාගත හැකි ව්‍යව ද, විහි මුල් නෙතික අර්ථය පැහැදිලි විය යුතු ය. මෙය නිති කේත්තුයට පමණක් සීමා වූවක් තොවේ. දෙන උද වචනයක අර්ථය පමණක් නොව ඊට සම්බන්ධ විවිධ ඇගෙවීම් ද ගුහනාය කරගත යුතු ය. ශ්‍රී ලංකාව පුරාම, ශ්‍රී ලංකිකයන් විසින් සංතුහ්තික යුත්තිය පිළිගැනීමට විම වචන වෙනසක් ඇති කිරීමේ නිසැක ප්‍රබෝධකයක් විය හැකි ය.

වික්සත් ජාතින්ගේ තීන්දුව සම්බන්ධයෙන් ආණ්ඩුවේ කැපවීම කෙරෙහි බලපෑම් ඇති කිරීමට, සංතුහ්තික යුත්තියට අදාළ ගැටලු රුසක් කෙරෙහි විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේත්දුය කාර්යාවලියක යෙදී ඇත. විම ත්‍රියාවලියේ දී විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේත්දුය අත් දුටුවේ, සංතුහ්තික යුත්තිය පිළිබඳ ගැටලු වචන ගැනීමේ යම් නිස්තැනක් පවතින බව ය. විනම් ආණ්ඩුවේ කැපවීම, වින්දිතයන් කෙරෙහි විහි බලපෑම සහ වෙනත් අදාළ ගැටලු සම්බන්ධයෙනි. භාෂාව හා විහි භාවිතය සම්බන්ධ ගැටලු නිසා වැරදි වැට්තීම් සහ වනාකුලතාවන් ඇති බව ද විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේත්දුය නිරිණීතාය කර ඇත. විහෙයින් විම කේත්දුය සංතුහ්තික යුත්තිය සම්බන්ධ ඉංග්‍රීසි සිංහල සහ දෙමළ භාෂාවලින් වාග් මාලාවක් සැකසීමට උනන්ද විය. මේ කලින් ද මෙවැනි කාර්යයක් කිරීමට ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ සංවිධාන ද විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේත්දුය ද යොමු වී තිබිණා. මෙම අලුත් වචන මාලාව තනිකරම සංතුහ්තික යුත්තිය කෙරෙහි යොමු වී ඇත. මේ ගැන දැනට ශ්‍රී ලංකාවේ වචන මාලාවක් සැකසී ඇත. විහෙයින් මෙයින් ඒ සම්බන්ධයෙන් මුළුක වචන හා යෙදුම් සොයාගත හැකි ය. විය අනාගත වාද විවාද සඳහා යොදාගත හැකිවනු ඇත.

තුම්බේදය

මේ සම්බන්ධයෙන් යොමු වූ විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේත්දු කත්ත්බායම කළින් දේශීය හා විදේශීය විදේශන් සංග්‍රහ කොට ඇති පොත පත පරිශීලනය කළේ ය. ඒ්, සාමය, ප්‍රතිසන්ධානය හා යහපාලනය සම්බන්ධ භාෂාව හා දැනුම දියුණු කිරීම සඳහා භාවිත වූ පොත්පත් ය. මෙම වචන මාලාව සැකසීමේ දී නිතිය, භාෂාව, දේශපාලන විද්‍යාව, මාධ්‍යම හා වෙනත් සමාජ විද්‍යා සම්බන්ධ විවිධ පුද්ගලයන් හා සංවිධාන සමග කතිකා කිරීමට විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේත්දුය මුළුක විය. මේ සඳහා හමුවීම් කිපයක් ම පැවත්වීනි. ඒ නිසා මේ ලේඛනය සම්පූර්ණ කිරීමට මග පැඳිනා. විසේ ම විවිධ අයගේ සහයෝගය නිසා විම වචන මාලාව ශ්‍රී ලංකාවේ තන්ත්වයට ගැලපෙන ලෙස සකසා ගැනීම පහසු විය.

அறிமுகம்

2015 ஓக்டோபர் மாதம், ஐக்கிய நாடுகளின் மனித உரிமைகள் பேரவை “இலங்கையின் நல்லினங்கம், வகைப்பொறுப்பு மற்றும் மனித உரிமைகளை மேம்படுத்துவது” தொடர்பான ஒரு தீர்மானத்தை அங்கீரித்தது. அதன்பின்னர் இலங்கைக்கு ஏற்படைய வகையில் நிலைமாற்று நீதியை எவ்வாறு உருவாக்கிக் கொள்வது என்பது பற்றி பல்வேறு துறைகளில் வாத விவாதங்கள், கலந்துரையாடல்கள் இடம்பெற்றன. நிலைமாற்று நீதியைப்பற்றி ஒருசில கூற்றுக்களையும் அர்ப்பணிப்புக்களையும் தவிர, இது தொடர்பான உரிமைகளைக் கொண்டாடுவோருக்குக்கூட நிலைமாற்று நீதி என்பது என்னவென்பது பற்றியும் அதற்கு ஏற்படைய என்னக்கருக்கள் எவை? என்பது பற்றியும் மட்டுப்படுத்தப்பட்ட அறிவே இருந்தது. அரசியல்வாதிகள், அரசாங்கத்தின் செயற்பாட்டாளர்கள், புலமையாளர்கள், தொழில்நிபுணர்கள், சிவில் சமூகச் செயற்பாட்டாளர்கள் மற்றும் பொதுமக்களுக்கு இக்கலந்துரையாடல்களுக்கு பங்களிப்புச் செய்தனர். இதன் காரணமாகவே, இந்த விடயம் தொடர்பான சொற்களையும் சொற்றோட்டர்களையும் சிங்களம், தமிழ் ஆகிய இருமொழிகளிலும் மொழிபெயர்க்கும் சவால்களை எதிர்கொள்ள வேண்டி இருந்தது.

உதாரணமாக (Transitional Justice) என்ற ஆங்கிலச் சொற்பதத்தை நிலைமாற்று நீதியென மொழிபெயர்க்கும்போது, பல்வேறு பிரச்சினைகள் ஏற்பட்டன. “Fragile institutions”, “seqencing”, “vetting” என்ற சொற்பதங்களை மொழிபெயர்க்கும்போதும் இதே சிக்கல் தோன்றியது. இலங்கைக்கு ஏற்படையவாறு நிலைமாற்று நீதி தொடர்பான மிகவும் பொருத்தமான சொற்களையும் சொற்றோட்டர்களையும் பற்றி பல்வேறு கருத்தாடல்கள் இடம்பெற்றன. எனவே, இதுபற்றி ஆழமாகக் கற்கவேண்டிய தேவையும் ஏற்பட்டது.

இலத்தீன் அமெரிக்கா மற்றும் ஆபிரிக்கா உட்பட வேறு பிராந்தியங்களில் நிலைமாற்று நீதி பற்றிய கலந்துரையாடல்கள் இடம்பெற்று பல தசாப்தங்கள் கடந்துவிட்டன. ஆனால், இவ் விடயம் இலங்கைக்குப் புதியது. ஆர்ஜன்னாவின் இராணுவ சர்வாதிகாரத்தின் தவறான நடைமுறைகளுக்கு எதிராக மேற் கொள்ளப்பட்ட ஆர்ப்பாட்டங்கள் காரணமாக, “காணாமற்போன நபர்கள் பற்றிய தேசிய ஆணைக்குழு” அமைக்கப்பட்டது. அதன் பின்னர், மிகவும் பிரபல்யமான அறிக்கையொன்று வெளியிடப்பட்டது. அதன் தலைப்பு Nunca Mas என்பதாகும். அது ஆங்கில மொழியில் Never Again (மீண்டும் வேண்டாம்) என்ற சொற்றோடருக்குச் சமமாகும். இது, உன்மைக்கான அற்பயிற்சி, நீதியை நிலைநாட்டுதல், இழப்பீடு மற்றும் மீள் நிகழாறை என்ற விடயங்களை வலியுறுத்துகின்றது. இக் கருத்துக்கள் அனைத்தையும் உள்ளடக்கிய தனிச்சொற்றோடரை தேடிக்கொள்ளும் சவால் தொடர்ந்து நிலவுகிறது. தென்னாபிரிக்காவில் பயன்படுத்தப்படும் Ubuntu என்ற சொல், அன்பு-கருணை - மனிதத்தன்மை என்பவற்றிற்குப் பயன்படுத்தினாலும், அதற்குச் சமமான ஆங்கில, சிங்கள அல்லது தமிழ் சொல்லைப் பிரயோகிப்பது கடினமாகும். மேற்படி சொற்களின் பொருள் திரிபு அடையாதவகையில் சமமான பொருளை எடுத்துக் கூறுவது மிக முக்கியத்துவம் வாய்ந்ததென இதன் மூலம் புலனாகின்றது.

மொழிகளின் அவசியம், அடிப்படைத் தேவைகளாக நிலவுவதையே இது எடுத்துக் காட்டுகின்றது. சொற்கள் வெறுமனே சொற்கள் மாத்திரம் அல்ல. அவற்றின் மூலம் விசேட எண்ணக்கருக்கள் குறித்துரைக்கப்படும். அதேசமயம், விசேட சிக்கல்களையும் சந்தர்ப்பங்களையும் எதிர்நோக்க வேண்டிய புரிதலும் ஏற்பட வேண்டும். அங்கீரித்தல், எதிர்ப்புக் காட்டல் அல்லது நிராகரித்தல் என்பன பற்றிய சொற்கள் தீர்மானகரமானவை.

நிலைமாற்று நீதி தொடர்பான புதிய சொற்றோகுதி ஒன்றை மேம்படுத்துவது தேசிய மற்றும் சர்வதேச ரீதியாக சவால் மிகுந்த செயற்பாடாகும்.

இது தேசியீதியான பயன்பாட்டிற்குத் தகுதியானதாகவும் புதிய வளர்ச்சிக்கு சாதகமாகவும் அமையவேண்டும். கட்டளைப் பொறுப்பு (Command Responsibility) மற்றும் குற்றவியல் பற்றிய ஒருங்கிணைந்த இயக்கம் (Joint Criminal Enterprise) என்ற சட்டரீதியான சொற்கள் மொழிபெயர்க்கும்போது சுயமொழிகளில் எடுத்துச் சொல்லும் அதேவேளை, அம்மூலச் சொற்களின் சட்டரீதியான பொருளைப் புரிந்துகொள்ள வேண்டும். இது சட்டத்துறைக்கு மாத்திரம் மட்டுப்படுத்தப்பட்ட விடயம் அல்ல. கொடுக்கப்பட்ட சொல்லின் பொருள் மாத்திரமல்லது அதனோடு தொடர்புடைய நானாவித உணர்வுகளையும் மொழிபெயர்ப்பு உள்வாங்கிக்கொள்ள வேண்டும். இலங்கை பூராவும் இலங்கையர்கள் நிலைமாற்ற நீதியை ஏற்றுக்கொள்வதற்கு இச் சொற்களின் வேறுபாடுகள் சரியான முறையில் உணர்த்தப்படவேண்டும். இச்சிக்கல்களைத் தீர்ப்பதற்கு மாற்றுக்கொள்கைகளுக்கான நிலையம் (CPA) பல்வேறு செயற்பாடுகளில் ஈடுபட்டுள்ளது.

ஜக்கிய நாடுகளின் தீர்மானம் பற்றி அரசாங்கத்தின் அர்ப்பணிப்பு மீது தாக்கத்தை ஏற்படுத்துவதற்கு, நிலைமாற்று நீதி பற்றிய பிரச்சினையைப் புரிந்துகொள்வதில், ஒரு வெற்றிடம் இருப்பதை மாற்றுக்கொள்கைகளுக்கான நிலையம் இச்செயல் முறையின்போது புரிந்துகொண்டது. இதன்போது, அரசாங்கத்தின் அர்ப்பணிப்பு, பாதிக்கப்பட்டோர்மீது அரசின் தாக்கம் மற்றும் ஏனைய ஏற்புடைய பிரச்சினைகளே அவையாகும். மொழி மற்றும் அதன் பயன்பாடு தொடர்பான பிரச்சினைகள் காரணமாக தவறான புரிதலும் சிக்கலும் இருப்பதை மாற்றுக்கொள்கைகளுக்கான நிலையம் அவதானித்துள்ளது. எனவே, அது நிலைமாற்று நீதி தொடர்பான ஆங்கில சிங்கள, தமிழ் மொழிகளில் கலைச்சொற்றொகுதி ஒன்றை தயாரிப்பதில் ஆர்வம் காட்டியது. இதற்கு முன்னரும் இத்தகைய முயற்சிகளில் இலங்கையின் பல்வேறு நிறுவனங்களும், மாற்றுக்கொள்கைகளுக்கான நிலையமும் ஈடுபட்டுள்ளன. இப்புதிய கலைச்சொற்றொகுதி நேரடியாகவே நிலைமாற்று நீதி மீதே கவனம் செலுத்தியுள்ளது. இக்குறிக்கோருடன் இச்சொற்றொகுதி உருவாக்கப்பட்டுள்ளது. இதன்மூலம் நிலைமாற்று நீதி தொடர்பான அடிப்படைச் சொற்களையும் சொற்றொடர்களையும் மாத்திரம் நாம் அடையாளம் கண்டோம். எதிர்கால கருத்தாடல்களின்போது இவற்றைப் பயன்படுத்த முடியும்.

வழிமுறை

மாற்றுக்கொள்கைகளுக்கான நிலையம் அனிதீர்ட்டிய, இது தொடர்பாக ஆர்வம் கொண்ட, கலைச்சொல்லாக்கக் குழு ஏற்கனவே இலங்கையிலும் வெளிநாடுகளிலும் புலமையாளர்கள் தொகுத்திருந்த ஆவணங்களையும் நூல்களையும் பரிசீலனை செய்தது. சமாதானம், நல்லினக்கம் மற்றும் நல்லாட்சி தொடர்பான மொழிப் பிரயோகத்தையும், அறிவையும் மேம்படுத்துவதற்கு பயன்படுத்தப்பட்ட நூல்கள் இம் முயற்சிக்குப் பெரிதும் உதவின. இக்கலைச் சொற்றொகுதியைத் தயாரிக்கும்போது சட்டம், மொழி, அரசு அறிவியற்துறை, ஊடகங்கள் மற்றும் வேறு சமுக விஞ்ஞானங்கள் தொடர்பான புலமையாளர்களுடனும் அமைப்புக்களுடனும் கலந்துரையாடப்பட்டது. இதைத் தயாரிப்பதற்கு பல்வேறு சந்திப்புக்கள் மேற்கொள்ளப்பட்டன. அனைவரதும் ஒத்துழைப்புடனேயே இக் கலைச்சொற்றொகுதி தயாரிக்கப்பட்டது. அவர்களின் உதவி – அர்ப்பணிப்பு காரணமாக இக் கலைச்சொற்றொகுதியை இலங்கையின் நிலைமைகளுக்கு ஏற்புடையதாகத் தயாரிக்க முடிந்தது.

மாற்றுக்கொள்கைகளுக்கான நிலையம் (CPA)

INTRODUCTION

With the adoption of the consensus resolution “Promoting reconciliation, accountability and human rights in Sri Lanka” (Resolution) at the United Nations Human Rights Council in October 2015, the importance of transitional justice in Sri Lanka has been highlighted, with debates ranging from its relevance to its adaptability to the local context. Despite statements and commitments on transitional justice, there is limited understanding among stakeholders including politicians, government actors, academics, professionals, civil society and the general public as to what transitional justice and associated concepts mean. This is compounded by the challenge of translating these terms into the Sinhala and Tamil languages.

For example, translation of the term transitional justice itself has been questioned, where (සංකාරීතික යුක්තිය) and (நிலைமாற்று நீதி) are concerned. Other words giving rise to similar problems included “fragile institutions”, “sequencing” and “vetting”. Discussions range as to what is the most appropriate term in a transitional justice context in Sri Lanka. Accordingly, careful consideration and study is required in selecting appropriate words and terms, which are best suited to and easily understood in the local context.

Although processes of transitional justice have been underway in Latin America and Africa for a few decades and in other regions as well, the discourse on transitional justice in Sinhala and Tamil has been, until recently, limited. In Argentina, the outcry against abuses of the military dictatorship led to the establishment of the National Commission on the Disappearance of Persons, which resulted in the much-publicised report, *Nunca Mas*. In English, the term means ‘never again’, capturing the commitment to truth, justice, reparations and non-recurrence. Challenges remain in finding a term in other languages that captures all the elements. In South Africa, the term *Ubuntu* is used to capture human kindness and the essence of being human, but there is no equivalent word in English, Sinhala or Tamil. This underscores the importance of ensuring that the term used conveys the same meaning in all languages without distortion.

A fundamental issue with language needs to be acknowledged. Words are not mere words only, but also communicate particular concepts, which in turn both form and encapsulate peoples’ understanding of and response to particular issues and situations. Words can be decisive in ensuring acceptance, resistance or rejection.

The unfolding process of transitional justice, globally and nationally, gives rise to the challenge of developing a new vocabulary that captures international developments and at the same time is suitable for use, nationally. Translations for legal terms such as Command Responsibility and Joint Criminal Enterprise should, while being cognizable in the vernacular languages, also capture the relevant legal aspects embedded in the original term. Of course, this is not limited to the legal

domain. Any given word or term must capture the meaning and as many of its multifaceted connotations as possible. Language could well be the catalyst for the acceptance of transitional justice among Sri Lankans, across Sri Lanka.

The Centre for Policy Alternatives (CPA) has worked on a range of issues relevant to transitional justice and more recently been closely involved with informing and influencing the commitments made by the Government in the Resolution. In CPA's work, it was noted, that there were gaps in understanding key issues around transitional justice, the Government's own commitments, its impact on victims and other related issues. CPA has also noted the misunderstanding and confusion around the transitional justice process and related issues due to problems with language and usage. Thus, CPA undertook this initiative to produce a glossary of terms on transitional justice with the sole focus of examining words and terms in Sinhala, Tamil and English. CPA notes previous initiatives by other groups in Sri Lanka and outside that have led to glossaries in different and related fields, including CPA's own work in the past. The present glossary is purely from a transitional justice focus as there is no one document presently available in Sri Lanka, which captures key words and terms relevant to ongoing and future discussions and debates.

Methodology

The CPA team examined available material produced by both local and international groups and noted the contribution by different actors in the development of language and awareness in the broad areas of peace, reconciliation and governance. In formulating the glossary, CPA spoke to a diverse group of individuals representing the fields of law, linguistics, political science, media and other social sciences. Several meetings were held bringing together different stakeholders, which helped finalize the glossary contained in this document. The explanation of words and terms was also enriched by the discussions with different actors, with the team at CPA formulating the explanations with relevance to the Sri Lankan context.

Glossary of Terms for Transitional Justice

பாரைரங்கள் யேம்	கடத்துதல்	Abduction
அசமிழுவனாவய	பிரசன்னமாகாத, வராமை	Absence
வகீலம், ஹெதிளைன்வய	வகைபொறுப்புக்கூறுல்	Accountability
பிலிடினம், பிலினைம், லாரகைம்	ஏற்றுக்கொள்ளுதல்	Acknowledgement
பநத, தியாவ	சட்டம், நடவடிக்கை	Act
தத்கார்ய தாதுந்தர அபராட விதிக்வய சபை	இடைநிலை சர்வதேசக் குற்றவியல் நியாயசபை	Ad Hoc International Criminal Tribunal
தத்கார்ய, தடினுலித	இடைநிலையான வேளைக்கேற்று/தற்காலிக	Ad-Hoc
அதிநிர்ணய	நீதிகாண்தல்	Adjudication
பரிபாலன அதியாவனய	நிர்வாக முறையீடுகள்	Administrative Appeal
பரிபாலன ஹானிப்பிரனய	நிர்வாக இழப்பீடு	Administrative Reparation
சூல கிரீம், உபடேச கீம்	ஆலோசனை, மதியுரை, உபதேசம்	Advise
உட்கீர்ணனய, அடிவாவனய	ஆதரித்துவாதாடல்	Advocacy
கீவிரை பத, கீவிரை பெத்ஸம்	சத்தியக் கடதாசி	Affidavit
அங்குமனய	ஆக்கிரமிப்பு	Aggression
மததெர்வு நிராகரனயே விகல்ப	மாற்றுப் பினாக்குத் தீர்வு	Alternative Dispute Resolution
பொட்டு சுமாவ, ராஜா சுமாவ	அரசு மன்னிப்பு, பொது மன்னிப்பு	Amnesty

நிச்த விரே்சி நீதி	பயங்கரவாத எதிர்ப்புச் சட்டங்கள்	Anti-Terror Laws
வெரைமிகரணம்	நடுத்தீர்ப்பு, நடுவர் தீர்ப்பு	Arbitration
அடி லேவனகரணம்	ஆவணங்களைக் காத்தல், காப்பகப்படுத்தல்	Archiving
சன்னந்தீடு கூடும்	ஆயுத மோதல்	Armed Conflict
சுவன் வீராமய, தாவகாலிக சமாடானம்	போர்நியுத்தம், தற்காலிக சமாதானம்	Armistice
அத்திவங்குவத கநீம்	கைது செய்தல்	Arrest
அத்திவங்குவத கநீமே வரேந்துவு	கைது செய்வதற்கான பிடியாணை	Arrest Warrant
அஸ்மெதிய	சமச்சீர்ந்த	Asymmetry
குரை குயா, மிலேவித குயா, சாப்பிக் குயா	அட்டுழியச் செயல்கள், கொடுரோமான- மிலேச்சத்தனமான செயல்கள், கொடுமைகள்	Atrocities
ஞுவா ஏங்கூ சாக்ஷி	செவிப்புல-கட்புலச் சான்றுகள்	Audio-Visual Testimony
வலாதிகாரி	சர்வாதிகாரம்	Authoritarian
அதிகார வலய	அதிகாரம்	Authority
சீவாயத்தாவ	சுயாட்சி	Autonomy
அபுகாடித சமிமுதி சாக்விதாவ	பகிரங்கப்படுத்தப்படாத-இனக்கப் பேச்சுவார்த்தைகள்	Back Channel Negotiation
12 அபேய, அபே மூடில,	பிணை, பிணைக் கட்டணம்,	Bail
அபேகரை	பிணை வழங்குபவர்	Bailant
ஸௌடிரை ஆட்டாயகத்துவம்	நன்மைபயக்கும் தனிநபராட்சி	Benevolent Despotism

பனத் கெடுமிபது	சட்டமுலம், சட்டவரைபு	Bill
அடிதிவாசிகம் பனது	உரிமைகள் சட்டம்	Bill of Rights
கைத்தாவு, வாரிதாவு	ஆற்றல்	Capacity
வாரிதா வர்தனய	ஆற்றல் மேம்பாடு	Capacity-building
சுவன் விராமய	போர் நிறுத்தம்	Ceasefire
மொசை, சுங்கீந்தீக	மையப்படுத்திய	Centralized
விழுவாச சுஹதிகய	வராமைக்கான சான்றிதழ்	Certificates of Absence
உமா அபயேஷனய	சிறுவர் துஷ்பிரயோகம்	Child Abuse
உமா சொல்லாடுவா	சிறுவர் போராளி	Child Soldier
வாழ்வேலை	சுற்றுறிக்கைகள்	Circular
பூரவேசி ராதார்பாய	பிரஜைகள் ராஜதந்திரம்	Citizen Diplomacy
ஒமூடா - சிவில் சலாதா	சிவில்-இராணுவ உறவுகள்	Civil – Military Relations
சிவில் ஆரக்ஷக	சிவில் பாதுகாப்பு	Civil Defense
சிவில் சமாஜய	சிவில் சமூகம்	Civil Society
சிவில் யூட்டிய	சிவில் யுத்தம்	Civil War
பொகுரை வெர்மிலை	கொத்தணிக் குண்டுகள்	Cluster Bomb
அபராத நலி விவா சுங்கனய	குற்றவியல் நடவடிக்கைக் கோவை	Code of Criminal Procedure
பூரேவைக ராதார்பாய	பலவந்த ராஜதந்திரம்	Coercive Diplomacy
விகல்லீப் புதிப்பத்தி கேங்கூடு மாற்றுக் கொள்கைகளுக்கான நிலையம்	Centre for Policy Alternatives	

സഹിത്വനയ	സകവാമ്പ്	Coexistence
സഹഖ്യ	കൂടിവാമ്പ്‌തല്	Cohabitation
സാമൂഹിക വർദ്ധകാരിത്വം	കൂട്ടുകെ കുന്നപ്പബോധപ്പ്	Collective Guilt
സാമൂഹിക അനാർത്ഥി, സാമൂഹിക ഹാനി	കൂട്ടുതേ തുണ്പം, കൂട്ടുകേന്തു	Collective Harm
സാമൂഹിക ഹാനിപ്പർശ്ശ്യ	കൂട്ടിയൈനക്കപ്പട്ട ഇழപ്പീടു	Collective Reparation
സാമൂഹിക ആരക്ഷാം	കൂട്ടുപ് പാതുകാപ്പ്	Collective Security
സമൂഹഭാദ്യ	കൂട്ടുതൈമെ വാതമ്	Collectivism
സഹ	പോർ	Combat
സഹന്ത്രജീവി	പോരാണി	Combatant
വിധാനീയ വഗ്രീം	കട്ടണണക്കാൻ പൊദ്ധപ്പ്	Command Responsibility
അനുച്ഛേദം	നീനെവു കൂരല്, ഗ്രോപകാർത്ത	Commemoration
പരിശുള്ള കോമിഷൻ	വിചാരയൈനക്കാൻ ആയൈനക്കുമു	Commission of Inquiry
കൈപലീം	അർപ്പണിപ്പ്	Commitments
പൊട്ട മതക്കയ	പൊതു ഗ്രോപകമ്	Common Memory
പാര്തീന്റെ ഐല	തേചന്ങ്കளിന് ചമുകമ്	Community of Nations
പുതംമുല, പുതാ പാട്ടക	ചമുകമ് ചാർന്നത	Community-based
ദിയാല, കരൈഞ്ഞാല	കരുയൈൻ	Compassion
സാമൂക്കിലിപ്പ സഹാവ	കരുയൈൻസ് ചലപ	Compassionate Council

வந்திய	நகஷ்ட ஈடு	Compensation
அனுப்பிரக்காவடிய	பாராட்டுமுறை	Complementarity
அனுங்குலதாவி	இயைந்து அமைகிற, கீழ்ப்படிகிற	Compliance
சமஞ் கரவீம்	இணக்கம்	Conciliation
வரடி பிலினேநிம், அபராவேவிலாரண்ய	ஒப்புதல் வாக்குமூலம்	Confession
விண்வாஸய கோவி நைகீம்	நம்பிக்கையைக் கட்டியெழுப்புதல்	Confidence-building
விண்வாஸய கோவினநைகீமே பியவர	நம்பிக்கையைக் கட்டியெழுப்புவதற்கான நடவடிக்கை	Confidence-building Measure
கூறும்	மோதல்	Conflict
கூறும் விண்லேஷன்ய	மோதல் பகுப்பாய்வு	Conflict Analysis
கூறும் கதிகந்து	மோதல் இயக்கவியல்	Conflict Dynamics
கூறும் வாவசாயக்யா	மோதல் தொழில் முயற்சியாளர்	Conflict Entrepreneur
கூறும் கலமனாகரண்ய	மோதல் முகாமைத்துவம்	Conflict Management
கூறும் நிவாரண்ய	மோதலைத் தவிர்த்தல்	Conflict Prevention
கூறும் நிராகரண்ய	மோதல் தீர்வு	Conflict Resolution
கூறும் விபரிவர்தனய	மோதல் நிலை மாற்றம்	Conflict Transformation
வலயேந் வடிவாகைநீம்	கட்டாய ஆட்சேர்ப்பு	Conscription
சம்முதிய, சம்மதய	இணக்கப்பாடு, உடன்பாடு	Consensus

விவசரா சமிபாடுநய்	அரசியலமைப்பைத் தயாரித்தல்	Constitution-making
சாதனீய எண் அரசுகால	ஆக்கபூர்வமான கருத்து மயக்கம், ஆக்கபூர்வமான தெளிவின்மை	Constructive Ambiguity
பிளிவிசீல	ஆலோசனை, மதியுரை	Consultation
விமஸுமி கண்பொயம்	தொடர்புக் குழு	Contact Group
ஒடைகாரி ஒதிஹாசய, தரககாரி ஒதிஹாசய	போட்டியிட்ட – வாதிட்ட வரலாறுகள்	Contested History
சம்மூலிய	சமவாயம்	Convention
சம் அபராடிகரே	குற்றத்திற்கு உதவிய நபர்	Co-perpetrator
சபாவ	பேரவை	Council
உபநேரங்காரி	உளவளத்துணை, ஆலோசனை	Counseling
உடைய	நீதிமன்றம்	Court
கெவெனன், சம்மூலிய, பூதிப்படு பனுய	கட்டுறைத்து, பொருத்தனை	Covenant
விஞ்வசனீய	நம்பத்தக்க	Credible
மனுஷுகள் விருது அபராட	மனிதத்துவத்திற்கு எதிரான குற்றங்கள்	Crimes Against Humanity
அபராட பிரக்கிய	குற்றவியல் நீதி	Criminal Justice
அபராட நீதிய	குற்றவியல் சட்டம்	Criminal Law
கூரிரே, அமாநுஷிக அவுளன் சபாகத ஏழுவும் சூலேகிமே ஏழுவும்	கடுமையான, மனிதத் தன்மையற்ற அவமானத்திற்குரிய தண்டனை	Cruel, Inhuman or Degrading Punishment

கவிட மாலும் கலைச்சொற்றொகுதி Glossary

யமிகிசீ யர்ப்புயைக் பிலினோடைனிமே	ஒரு வித நடைமுறை ஏற்றுக்கொள்ளாத கலாச்சாரம்	Culture of Denial
ஏனேவின மூக்கி சுங்காதிய	தண்டனையிலிருந்து விலக்களிக்கும்	Culture of Impunity
ஹார்கார்ட்ஸ், அதீஷ்வர	தடுப்பு, கைது	Custody
லாரிட்டுமய சாதாரண்தர நிதிய	சர்வதேச வழக்கச் சட்டம்	Customary International Law
அடைகிடீம், தக்கு மூக்கு வீம	முடக்கம், முறுகல் நிலை	Deadlock
மரண சுறுதீக	மரணச் சான்றிதழ்	Death Certificates
ஷய் சுறுதீ	கடன் உதவி	Debt Relief
நிடிஹஸ்த கரைஞ் கீம், வித்தி வாலன்ய	பாதுகாப்புக் கொடு	Defend
நிவூரடி எடயெ வபொ ஏன மதய பம்னைக் கென கவுய்து கரன நாயக்யை	பெரும் பேச்சு வன்மை உடையவர், மக்களின் ஆரவாரத் தலைவர்	Demagogue
நிர்மூடாகரண்ய	இராணுவமயமற்றதாக	Demilitarization
வலமூலி விழுரைம், பூநராந்துகலன்ய	படைக் கலைப்பு	Demobilization
பூஜாதந்துவாடிய	சனநாயகம்	Democracy
ரத்து நைவீம்	தடுத்து வைத்தல்	Detention
ரத்துமி நியேங்ய	தடுப்புக் கட்டளை	Detention Order
நிவர்த்தகய	ஒடுக்குதல்	Deterrence
நிவர்த்தக டிக்கிய	அச்சுறுத்தும்	Deterrent Justice
சுங்வாட ஹா மூன்றைச்சீமே கவுய்து	கலந்துரையாடல் / சந்திக்கும் செயற்பாடு	Dialogue

வியச்போரவ	டயஸ்போரா, புலம்பெயர்ந்த சமூகம்.	Diaspora
கரத்வய	மதிப்பு, கண்ணியம்	Dignity
ராத்சேயபாய	இராஜ தந்திரம்	Diplomacy
லீடிரிவாடிகமல சங்கு மூடிஹன்வீம்	பகைமையுடன் நேரடிப் பங்கேற்பு	Direct Participation in Hostilities
அதுரடிஹன்வீம்	காணாமல் போதல்	Disappearance
நிராயுதகரணய, நிரவிகரணய	படைக்கல நீக்கம், ஆயுதக்குறைப்பு.	Disarmament
நிராயுதகரணய, செனா விமூட்னய, பூநராநுகலனய	நிராயுத, படை பரபரப்புட்டும், மீள் ஒருங்கிணைப்பு, ஆயுதக் குறைப்பு, படைக்கலைப்பு மற்றும் மீள் ஒருங்கிணைப்பு	Disarmament, Demobilization & Reintegration
வெநச்கொட சூலகீம	பாகுபாடு காட்டல்	Discrimination
அவதைந்வி பிர்ட்ஜலயா	இடம்பெயர்ந்தோர்	Displaced Person
ଆரவுல் விசடிம	பினாக்குத் தீர்த்தல், தகராறுகளைத் தீர்த்தல்	Dispute Resolution
தொரநூர் வியாப்தி கிரீம	தகவல்களைப் பகிர்தல், தகவற் பரவலாக்கம்	Dissemination of Information
வெட்டுஞ் சன கொடசீ	பிரிவினை சமூகம், பிளவுபட்ட சமூகம்	Divided Communities
ஹானி நோகிரிமே பிலிவெந	துன்புறுத்தாக் கொள்கை	Do No Harm Principle
சீவ்வேட்டிய	உள்ளார்	Domestic
அஹாந்தர அஹிலோநா, அஹாந்தர அவிலோநா உள்ளார் குற்ற வழக்குத் தொடுத்தல்		Domestic Prosecution

பூர்வ அனநிரட்ட ஆயைலீம்	முன் அபாய அறிவித்தல், முன் எச்சரிக்கை	Early Warning
அார்லீக் யூக்டிய	பொருளாதார நீதி	Economic Justice
சுர்ப்பு, லில்லீஸ்	பயனுள்ள, திறன்மிக்க, செயலுக்கம் உடைய	Effective
மேடிவரணை	தேர்தல்	Election
விவசை பூர்வீரர்கள்	உயர்ந்த மனிதர்கள், மேம்பட்ட மனிதர்கள்	Eminent Persons
சிஹ்நமின்பாடு	ஒத்துணர்வு	Empathy
வலாயனை, வலாயனீலீம்	வலுவுட்டல்	Empowerment
வலத்துக்கார அதுர்வீன் கிரீம்	பலவந்தமாக காணாமல் போகச் செய்தல்	Enforced Disappearance
பாரிசரிக் அரசாங்கம்	சுற்றாடல் பாதுகாப்பு	Environmental Security
ஏத்சன்ன வீம்	போர் விரிவாக்கம், ஏற்ற இறக்கம்	Escalation
அாலார்வர்டம்	நெறிமுறை, ஒழுக்கக் கோட்பாடு	Ethics
வார்தீக் அதுராட்மீம்	இனச் சுத்திகரிப்பு	Ethnic Cleansing
ஏதநார்தீக் குலத்தரய	இன ரீதியான சிறுபான்மையினர், சிறுபான்மை இனத்தவர்	Ethnic Minority
சாக்ஷி	சாட்சி, சான்று	Evidence
விவாயக டெலீவீம்	நிறைவேற்றுத் தடுப்பு	Executive Detention
மங்கடேங் கோவி ரைனீம்	பிரேதத்தைத் தோண்டி வெளியே எடுத்தல்	Exhumation
விழுவாசனை	நாடு கடத்தல்	Exile

නිල - බලයෙන්	ඉත්තියොකුරුව අතිකාරම්	Ex-officio
පිටුවහල් කිරීම/ උදෑර්පණ	නාං කැත්තල් මීට් තොපපගේපු	Extradition
පහසුකම් සැපයීම	இலகுபடுத்தல் / வசதி செய்தல்	Facilitation
තොරතුරු ගෙවීගනය	உண்மையைக் கண்டறிதல்	Fact Finding
අසාර්ථක රාජ්‍යය	தோல்வியுற்ற அரசு	Failed State
පෙබරල්වාදය, සන්ධී ආණ්ඩுகරණය	சமஷ்டிக் கோட்பாடு	Federalism
ස්ත්‍රී මූලික නිවෙස්	பெண் தலைமைத்துவக் குடும்பம்	Female Headed Households
විදේශ ආධාර	வெளிநாட்டு உதவி	Foreign Aid
නීති - වෛද්‍යාත්මක, වෝହාර වෛද්‍යාත්මක தடயவியல் / சட்ட மருத்துவ		Forensic
ස්මා වෙනවා	மறந்துவிடு, மன்னித்துவிடு	Forgive
බෙලපින ආයතන	உடையக் கூடிய நிறுவனங்கள்.	Fragile Institutions
දුර්වල බව	தரமற்ற, எளிதில் உடையக்கூடிய	Fragility
මූලික රාමුව	கட்டமைப்பு / சட்டகம்	Framework
රජයේ නිල නිවේදන, ගැසට් පත්‍රය	வர்த்தமானி அறிவித்தல்	Gazette
සමාජීය ප්‍රමිතිරියාව, சமාජීය ஸ්ත්‍රී-පුரුෂ ஷாවய பாலினம், பால் நிலை		Gender
ප්‍රමිතිරි හිංසාව	பாலினம் சார்ந்த வன்முறைகள், பால்நிலைசார் வன்முறை	Gender - based Violence
ප්‍රමිතිරි சාධාரණத්වය	பாலின நீதி, பால் நிலை நீதி	Gender Justice

පුම්තිරි දැන්දීකේෂණය	පාල නිලධානුකාලීන සාකච්ඡාව	Gender Lens
පුම්තිරි සංවේදීත්වය	පාලින ඉණරුව, පාල නිලධානුකාලීන සාකච්ඡාව	Gender Sensitivity
ජ්‍යෙෂ්ඨ සම්මුති	ජ්‍යෙෂ්ඨ සම්මුති	Geneva Convention
ජ්‍යෙෂ්ඨ සම්මුති හා අනුරු සම්මුති	ජ්‍යෙෂ්ඨ සම්මුතියාන් සංඛ්‍යාව මෙළතික නෙත්‍රිමුජ්‍යකාලීන සාකච්ඡාව	Geneva Conventions & Additional Protocols
වර්ග සාතනය, ජන සංඛාරය	இன அழிப்பு	Genocide
පාලනය, ආණ්ඩුකරණය	ஆட்சி / ஆளுகை	Governance
මානව හිමිකම් නීති බරපතල ලෙස උල්ලෙනය කිරීම	පාරතාරමාன මනිත ඉරිමෙස් සංඟ මීත්‍රාලා	Gross Violations of Human Rights Law
සහතිකකරු	உறுதිப்படුத්තුபவர்	Guarantor
ගෙල්ලා යුද්ධය	கெරිල්ලා யுத்தம்	Guerilla War
දේවිග භාෂණය, මෙව්රී භාෂණය	பகෑම ඉරා, வெறுப்புரை	Hate Speech
ජන සංඛාරය	இன அழிப்பு, இனப் பேரழிவு	Holocaust
ප්‍රාණ ඇපකරු	பணயக்கைத්	Hostage
මානව අයිතිවාසිකම්	மනිත ඉරිමෙ	Human Rights
මානව අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂකයා	மනිත ඉරිමෙකளාප පාතුකාප්පවර්කள්	Human Rights Defender
මානව අයිතිවාසිකම් නීතිය	மනිත ඉරිමෙස් සංඟම	Human Rights Law
මානව ආරක්ෂාව	மානුංඡ පාතුකාප්ப	Human Security
මානුංඡ සම්පූර්ණය	மානුංඡ අනුමති, මනිතනොය අනුකූලයා	Humanitarian Access

මානුෂීය ක්‍රියාමාර්ග	මානුෂ සේයුර්පාටු, මනිතනොය සේයුර්පාටු	Humanitarian Action
මානුෂීය සම්බන්ධිකරණය	මනිතනොය ඉගුණ්කිණීයාපු	Humanitarian Co-ordination
මානුෂීය මැදිහත්වීම	මනිතාපිමානත් තැලව්මූ මනිතනොයත් තැලව්මූ	Humanitarian Intervention
මානුෂීය මෙහෙයුම	මනිතාපිමාන යුත්තම් මනිතනොය සේයළුමුහෘය	Humanitarian Operation
මානුෂීය ප්‍රතිපත්තිය	මනිතනොයක කොරෝනක	Humanitarian Principle
දෙමුහුම්	කලපු	Hybrid
දෙමුහුන් අධිකරණය	කලපු න්‍රීතිමණ්‍රම	Hybrid Court
අනන්තතාව	අභෞයාளම්	Identity
දාජ්ධිවාදය	කරුත්තියල්	Ideology
නීති විරෝධී සන්නද්ධ කණ්ඩායම්	සට් බිරෝත ආයතක ගුමුකක්ස්	Illegal Armed Groups
අපක්ෂපාති	නුඩිලෙයාන, පාරපට්සම්පූර්ඨ	Impartial
අපක්ෂපාතීත්වය	පාරපට්සමින්මෙ	Impartiality
දණ්ඩ මුක්තිය, දුලුවමෙන් බේරි සිලීම	තண්තෙනයිලිගුර්න්තාන බිලක්කීට් උරිමෙ, තණ්තෙන බිලක්කු උරිමෙ	Impunity
රහස්‍යගතව, විනිශ්චරු කුටියේදී, එකලාව "සංව්‍යත ස්ථානයක දී"	අන්තර්ගක්මාක, න්‍රීතිපතියින් සාම්ප්‍රදායික සාම්ප්‍රදායික ප්‍රතිඵලියා සංව්‍යත ස්ථානයක දී	In Camera
වගකීමෙන් නිදහස	පොතුප්පිලිගුර්න්තා බිජුපොත්ල	Indemnity
ස්වාධීනතාව	සාර්පත්‍රත්තිලෙ, බිඟුත්තෙ, සතන්ත්තිරම්	Independence

அவீட் மாலாவ் கலைச்சொற்றொகுதி	Glossary	
அடிவேலீட்னய	குற்றப்பத்திரிகை	Indictment
சீவல்டீடிய ஏனாயா	சுதேசிய மக்கள்	Indigenous People
அவிலார் பூனாரய	கண்முடித்தனமாகத் தாக்குதல்	Indiscriminate Attack
பெங்களிக் அபராட் வகீம்	தனிநபர் குற்றப் பொறுப்புகள்	Individual Criminal Responsibility
பூர்வ வரட்காரித்வம்	தனிப்பட்ட குற்றம், தனிநபர் குற்றப்பழி	Individual Guilt
பூர்வ அனர்டிய	தனிநபர் அனர்த்தம், தனிநபர் தீங்கு	Individual Harm
பூர்வ ஹானிபூர்ணயன்	தனிநபர் இழப்பீடுகள்	Individual Reparations
பூர்வலாட்ய	தனித் தன்மை, தனிநபர்வாதம்	Individualism
நோவெடிய ஹைகி	பிரிக்கப்பட்ட, பகுக்கமுடியாத	Indivisible
விமர்சன	விசாரணைகள்	Inquiries
அசீரிரல், அசீரிலரல்	நிலையற்ற	Instability
ஓயத்திக் பூதிசுங்கீரண்	நிறுவன மஹசீரமைப்பு, நிறுவன சீர்திருத்தம்	Institutional Reform
ஓயத்தன	நிறுவனங்கள்	Institutions
கூரல்லே	கிளர்ச்சி	Insurgency
அனோய்நூ ரடா பூவுதென,	சுயாதீனமாக தங்கியிருத்தல், சுயாதீனமாகக்	Interdependent
அனோய்நூ பரவு	கையாளுதல்	
அந்தர் விதயானுகூல	உள்ளக ஒழுக்க முறை	Interdisciplinary
அந்தர் ஆயுதக் கூடுதல்	சர்வ மத உரையாடல், மத நல்லினாக்க உரையாடல்	Interfaith Dialog

അഹംതര അവതരന് വീ പ്രദ്ദിഗല്ലോ	ഉൾനാട്ടിലെ ഇടമ്പെയർന്തോർ	Internally Displaced Person
അന്തർപാതിക	സർവ്വതേസ	International
അന്തർപാതിക സന്നദ്ധ ഗ്രൈമ	സർവ്വതേസ ആധുതപ് പോരാട്ടമ്, സർവ്വതേസ ആധുതപ് പുചല്	International Armed Conflict
അന്തർപാതിക സമിളുതിയ	സർവ്വതേസ സമവായമ്	International Convention
അന്തർപാതിക അപരാധ	സർവ്വതേസക് കുற്റഹങ്കൾ	International Crime
അന്തർപാതിക അപരാധ അടികരണയ	സർവ്വതേസക് കുറ്റഹവിയല് നീതിമണ്ഡലം	International Criminal Court
അന്തർപാതിക അപരാധ പ്രക്രിയ	സർവ്വതേസക് കുറ്റഹവിയല് നീതി	International Criminal Justice
അന്തർപാതിക അപരാധ നീതിയ	സർവ്വതേസ കുറ്റഹവിയല് ചട്ടമ്	International Criminal Law
അന്തർപാതിക അപരാധ വിനിശ്ചയ സഹാ	സർവ്വതേസക് കുറ്റഹവിയല് നടുവർ അവൈ, സർവ്വതേസക് കുറ്റഹവിയല് തീർപ്പാധ്യം	International Criminal Tribunal
അന്തർപാതിക മാനവ അദ്ധ്യിവാസിക്കമി	സർവ്വതേസ മനിത ഉരിമൈകൾ ചട്ടമ്	International Human Rights Law
അന്തർപാതിക മാനുഷഭാടി നീതിയ	സർവ്വതേസ മനിതാപിമാനം ചട്ടമ്	International Humanitarian Law
അന്തർപാതിക നീതിയ	സർവ്വതേസ ചട്ടമ്	International Law
അന്തർപാതിക ആരക്ഷാലി	സർവ്വതേസപ് പാതുകാപ്പ്	International Protection
അന്തർപാതിക സർക്കാരത നീതിയ	സർവ്വതേസ അകത്തികൾ ചട്ടമ്	International Refugee Law
അർത്ഥക്രിയ, അർലി നിരൈപ്പനയ	ഉരൈ പെയർപ്പ് / പൊന്തുകോടല് / വിധാക്കിയാൻമ്	Interpretation
മൈൽപ്പിലിലി	തലലയീടു	Intervention
ലോറേ സഹകരി പ്രവൺബന്ധം	ഭേദനുംകിയ പാങ്കാണികൾ വൻമുഹ്യ	Intimate Partner Violence

பாலனை கலனோஹைகி டெர்மின்	கட்டுப்படுத்த முடியாத மோதல், கட்டுப்படுத்த முடியாத பூசல்	Intractable Conflict
விரைவுள்ள விழுமிகள்	விசாரணை / புலனாய்வு	Investigation
அனிவிதங்கு அவதைநீலீம்	விருப்பமின்றி அகதியாதல், விருப்பமற்ற இடப்பெயர்வு	Involuntary Displacement
மேடிஹால்வீம்	தலையிடுதல்	Involvement
ஐங்கால்கூட அபராட	ஓன்றினைந்த குற்றவியல் செயற்பாடுகள்	Joint Criminal Enterprise
மாஷாக்ரூவா	ஊடகவியலாளர்கள்	Journalist
விதிஸ்தார்	நீதிபதி	Judge
அதிகரணமை ஹா அதிகரணமை நோவன கட்டுவு	நீதிமன்ற மற்றும் நீதிமன்றமல்லாத செயற்பாடு	Judicial and Non - Judicial Measure
அதிகரண அதியாவன	நடவெளின் வேண்டுகோள் நீதிமன்ற மேல்முறையீடு	Judicial Appeals
அதிகரண ஹானிப்பிரனை	நீதிமன்ற இழப்பீடு	Judicial Reparation
அதிகரண விமஸும்	நீதிமன்ற விசாரணைகள்	Judicial Review
நிதிமை அதிகாரம், அதிகரண எல பூர்வேயை	நியாயாதிக்கம் / சட்டபூர்வ அதிகாரம்	Jurisdiction
யூக்ஸிமை யூத நியாய	நீதியான போர்க் கோட்பாடு	Just War Theory
விதிஸ்தார், யூக்ஸிய	நீதிபதி, நீதி	Justice
கிள்ளீர்களை கடத்திச் செல்லல், ஆள்கடத்தல்	பிள்ளைகளை கடத்திச் செல்லல், ஆள்கடத்தல்	Kidnap

ஒவிய பைரர்களுக்காக நடைபெறும் சட்ட விதம்	காணிகளைச் சூழ்நிலையாக்குதல், காணி அபகரிப்பு	Land Grabbing
ஒவிய நிலக்கம்	காணி உரிமை	Land Tenure
நீண்ட பார்வை, இடைஞான, நெச்சுமொன்று ஆட்சியான நிலங்கள், வாய்வுகள், நீதி படிவத்தின் மீது நிர்ணயித்தல்	மரபுரிமைச் சொத்து	Legacy
நீதி சம்பாட்டு, வாய்வுகள், நீதி படிவத்தின் மீது நிர்ணயித்தல்	சட்டவாக்கம், அரசியலமைப்பு, சட்ட அமைப்பு	Legislation
நீதி சம்பாட்டு, வாய்வுகள், நீதி படிவத்தின் மீது நிர்ணயித்தல்	நெறிமுறை / சட்ட அந்தஸ்து / சட்டபூர்வமான நீதி	Legitimacy
நீதி சம்பாட்டு, வாய்வுகள், நீதி படிவத்தின் மீது நிர்ணயித்தல்	சட்ட அந்தஸ்துடைய சட்டப்படியான நீதி	Legitimate
நீதி சம்பாட்டு, வாய்வுகள், நீதி படிவத்தின் மீது நிர்ணயித்தல்	உந்து சக்தி	Leverage
நீதி சம்பாட்டு, வாய்வுகள், நீதி படிவத்தின் மீது நிர்ணயித்தல்	விபரல் வாதம், தாராண்மைவாதம்	Liberalism
நீதி சம்பாட்டு, வாய்வுகள், நீதி படிவத்தின் மீது நிர்ணயித்தல்	வழக்காடுதல், வழக்குத் தொடுத்தல்	Litigation
நீதி சம்பாட்டு, வாய்வுகள், நீதி படிவத்தின் மீது நிர்ணயித்தல்	தேசிய உரிமையாளர்	Local Ownership
நீதி சம்பாட்டு, வாய்வுகள், நீதி படிவத்தின் மீது நிர்ணயித்தல்	நீண்டகால	Long Term
நீதி சம்பாட்டு, வாய்வுகள், நீதி படிவத்தின் மீது நிர்ணயித்தல்	பரிசோதனை, சுத்தம் செய்தல் தூய்மையாக்கல்	Lustration
நீதி சம்பாட்டு, வாய்வுகள், நீதி படிவத்தின் மீது நிர்ணயித்தல்	அதிகாரம், வரம், பணிப்பாணை	Mandate
நீதி சம்பாட்டு, வாய்வுகள், நீதி படிவத்தின் மீது நிர்ணயித்தல்	ஒடுக்கப்பட்ட சனசமூகப் பிரிவு விளிம்புநிலைச் சமூகம்	Marginalized Community
நீதி சம்பாட்டு, வாய்வுகள், நீதி படிவத்தின் மீது நிர்ணயித்தல்	திரளான மிலேச்சச் செயற்பாடு திரள் அட்டுழியம்	Mass Atrocities

கலைச்சொற்றொகுதி Glossary

டுவிய ஹனிப்ரண்ட்	திண்ம நட்டாடு, பொருள் இழப்பீடு	Material Reparation
தனமாடு மனின் சாமய கோவிநாட்டீம்	ஊடகங்களின் ஊடாக சமாதானத்தை கட்டியெழுப்புதல்	Media Peace-Building
வெரை கிரீம், சமீபகரண்ட்	இனக்குவித்தல், மத்தியஸ்தம்	Mediation
வேவடிய வாநிகியா	மருத்துவத் தொழில்சார் தகைமையுடையோர்	Medical Professional
மூடு காலை	இடைக்கால	Medium Term
சிஹ்ந கிரீம், குற்பாடு கிரீம்	நினைவுகூரல், மனப்பாடும் செய்தல்	Memorialisation
சீமரன் அவச்சீர், சீமரன் அவகாசய	நினைவுகூரல் இடைவெளி	Memory Space
சீமரன் வீடு	நினைவுகூரல் செயற்பாடு	Memory Work
ஹமூடாகரண்ட்	இராணுவமயமாக்கல்	Militarization
பூர் ஹமூடா	இராணுவம்	Military
பூர் தொரதூரை	யுத்தத் தகவல்கள், இராணுவப் புலனாய்வு	Military Intelligence
பூர்மூட மூடினத்தீம்	இராணுவத் தலையீடு	Military Involvement
பூர்மூட அவசியதாவ	இராணுவத்தின் தேவை	Military Necessity
ஹமூடா தனதூரை	இராணுவப் பதவி, இராணுவப் படிநிலை	Military Rank
ஜூலிடரேய்	சிறுபான்மையினர்	Minorities
அதுரடைந் பூர்த்திலையா	காணாமல் போன நபர்கள்	Missing Person
வகீமே பூர்த்தி	பொறுப்புக்கூறும் முறைமைகள்	Modes of Liability

නියාමකයා	කණ්කාධිපපර්	Monitor
ස්මාරකය	නිගෙවත්තාපි	Monument
බහුආර රාජ්‍යපාය	පන්මෙත්තුව ඇරාජතන්ත්‍රම්	Multi-track Diplomacy
බහුවිධ ශික්ෂණය	පන්මෙත්තුවප පොතනෙකළේ,	Multidisciplinary
බහුවිධ ආබාධයන්	පන්මෙත්තුව බිජුරුණාක කැතෙකළේ	Multiple Narratives
අනෙකාතා පීඩාකාරී ස්තම්භනය	පරස්පරම තුන්පූජ්‍යතාම් இழுபறි නිලෙ / මික්කට්ටාන නිලෙ	Mutually Hurting Stalemate
ආබාධයනය, සිද්ධී මාලාව	කෙශුරුකළේ / බිජුරුණාම	Narrative
ආබාධයන සතා	இடம්පෙற්‍ය ඉන්මෙයෙ බිජුරිත්තල්	Narrative Truth (Story-Telling By Victims And Perpetrators And Communicating Personal Experiences To A Wider Public)
ජාතිය	තොසියම් / තොසම්	Nation
ජාතික ආරක්ෂාව	තොසියප් පාතුකාප්පු	National Security
ජාතිකවාදය	තොසියවාතම්	Nationalism
මධ්‍යස්ථා, අපක්ෂපාති	පක්කස්චාර්පෙற්‍ය	Neutral
රාජ්‍ය නොවන සංවිධානය	ඇරාස් සාර්පෙற්‍ය නියුවනාම	Non Governmental Organization
අන්තර්ජාතික නොවන සන්නද්ධ ගැටුම	සර්වතොසත් තොටර්පෙற්‍ය ඇයුත මොතල්	Non International Armed Conflict

රාජ්‍ය බාහිර පාර්ශවය	අරච සාර්පත්හොර්	Non State Actor
සාම්කාමී සිවිල් ක්‍රියාව	අහ්‍යිම්සෑ බැඩියිල් මක්කලින් ජෙයුම්පාටු	Non Violent Civil Action
යලි නොසිදුවීම	මීண්ටුම් මිටම්පෙන්තාත	Non-Recurrence
සිදු වූ දේ යලි යලිත් නොසිදුවීම	මිටම්පෙන්තාතු මීண්ටුම් මීණ්ටුම් මිටම්පෙන්තාත්ල	Non-Repetition
ප්‍රතිමානක, ආදර්ශක	ඉමුණ්කු මුහෘද, මාත්‍රි, විතියුණර්	Normative
වාස්ථාවික හා වෝජාරික සත්‍ය	පුහුණිලෙ මත්‍රියාම සංශ්‍යාත බෙවත්තිය උණ්මාම මනිත උරිමෙ මීග්‍ල්කල් මත්‍රියාම කාණාමත්පොන ඇුක්කල් තොටර්පාන සාන්න්‍රාතාරාන්කගුණම උණ්මාමකගුණම	Objective And Forensic Truth (Evidence and Facts About Human Rights Violations and Missing Persons)
බැඳීම, ප්‍රතිශාව	ඉංත්පාටු, ඉරුතිමොඩ්, කටප්පාටු	Obligation
නිරීක්ෂකයා	අවතානිප්පාලර්	Observer
ඡ්‍රේනෝපාය, වෙත්තිය, පදිංචිය, අල්ලා ගැනීම	වාම්කකී මුහෘද, තොයිල්, බශීප්පිටම්, කෙකප්පත්තාත්ල	Occupation
වාචික අතිතය, කළීත අතිතය	වාය්වයි බරලාභුකල්	Oral History
නියෝගය	කට්ටලෙකල්	Order
ආයුධපතනත	කට්ටලෙස් සංශ්‍යාතම්	Ordinance
සමාජ සහභාගිත්වය හා බලපෑම, වඩා ඇැතට යනවා	සමුක්ප පංක්කාලිප්පුම තාක්කමුම වෙශු තාරාම ජෙල්ලුතාත්ල	Outreach
ගාන්තිවාදය	සාන්තිවාතම්, අමෙතික කොට්පාටු	Pacifism
සුසමාදර්ශය	පර්මාණම්	Paradigm

அனுரடை ஹமூடா	துணை இராணுவம்	Para-military
குலமாடானய, சமாவ	மன்னிப்பு	Pardon
சப்ளைபிள்வய	பங்களிப்பு	Participation
கேட்டுமே பார்டிவகர்ட்டன்	மோதலில் ஈடுபடும் தரப்பினர்	Parties to the Conflict
அதித அபுவார	கடந்தகால துஷ்பிரயோகங்கள்	Past Abuses
சாமய	சமாதானம்	Peace
சாம ஹா கேட்டும் அதிவயனய	சமாதானமும் முரண்பாடும் பற்றிய கற்கைநெறி	Peace & Conflict Studies
சாமய கோவிநாட்டீம	சமாதானத்தைக் கட்டியெழுப்புதல்	Peace-building
சாம லாஹாஙய, சாம புதிலாஹய	சமாதான இலாபப் பிரிவு	Peace Dividend
சாமய வலாந்மக கிரீம	சமாதானத்தை அமுலாக்கல்	Peace Enforcement
சாம சாடக ஹமூடா	சமாதானத்தைப் பேணும் அணி	Peace Keeping Forces
சாம சாடக மேஹேடும	சமாதானத்தைப் பேணும் நடவடிக்கை	Peace Keeping Operation
சாமகரணய	சமாதானத்தை ஏற்படுத்தல்	Peace -making
சாம மேஹேடும	சமாதானத்தை வழிநடத்தல்	Peace Operation
சாம கியாவலிய	சமாதான வழிமுறை	Peace Process
சாமகாலி சங்வரிவனய	அமைதியான அபிவிருத்தி	Peaceful Development
டின்செ நீதி சங்குனய	தண்டனைச் சட்டக் கோவை	Penal Code
பிரதிவகை	மனத்தால் உரை	Perceived

அபராடிகரை	குற்றவாளி	Perpetrator
பெஷ்டிலிக் சிர்வி புகான, பெஷ்டிலிக் அலையனய தனிநபர் சம்பவக் கூற்று		Personal Narratives
ஆட்சிமே சீரான, வந்திய சீரான வழிபாட்டிடம், வணக்கத் தலம்		Places of worship
பிலிவெத், புதிபத்திய கொள்கை		Policy
஦ேஶபாலன ரகுவரணய அரசியல் தஞ்சம்		Political Asylum
஦ேஶபாலன ரகுவரணய அரசியல் தஞ்சம் கோருபவர்		Political Asylum Seeker
஦ேஶபாலன பூலன்வித்வய அரசியல் வண்முறை		Political Violence
பங்காத் தேவுமி புதிசுங்கிரணய போருக்குப் பின்னரான மீன்கட்டுமானம்		Post Conflict Reconstruction
பங்காத் தேவுமி புதிசுங்கிரணய போருக்குப் பின்னரான மீட்சி		Post Conflict Recovery
பங்காத் தேவுமி விபரிவரலிநய போருக்குப் பின்னரான நிலைமாற்றம்		Post Conflict Transition
பங்காத் தேவுமி மோதலுக்குப் பின்		Post-Conflict
பங்காத் தேவுமி யுட்தத்தின் பின்		Post-War
வலய	அதிகாரம்	Power
வலய வெடிஹடாகேநீம	அதிகாரத்தை பகிந்துகொள்ளல்	Power Sharing
ஒன்றிய நிர்஦ேஷய	ஜனாதிபதி பரிந்துரைகள்	Presidential Directive
மரணய பிலிவெத் பூர்வ நி஗மனய மரணத்தின் முன் முடிவுகள்		Presumption of Death
வேலைக்வீம், நிவாரணய தடுத்தல்		Prevention

വേദനക്കോട ഹദ്ദുനാഗൈനീമെ പ്രതിപത്തിയ	വേദുപട്ടുത്തി അടൈയാളപ്പട്ടുത്തുമ കൊൾക്കൈകൾ	Principle of Distinction (IHL)
ബന്ധനാഗാര്യ	സിയ്രൈസ്ചാലൈ	Prison
സ്രീ സീരകരേഖ	പോർക്കൈക്കതികൾ	Prisoner of War
ഗൈറ്റ് വിസ്തീര്ണ വൈബിമൂലില	ചിക്കല്ക്കണാത് തീർക്കുമ ചെയലമർവ്വ	Problem - solving Workshop
വിഷയവേദീന്, വിഷയക്കാർ	തൊழില് നിപുണരകൾ	Professionals
വൈബി പിലിവേല, വൈബിസഭൻ	ചെയற്റിട്ടമ്, നികമ്മശ്ചിൽ തിട്ടമ്	Programme
തിഹനമ, വാരങ്ങ	താട്ട, തണ്ണിക്കൈ	Prohibition
സമാനുപാതിക, അനുപാതിക	സമ വികിതാസാരമ്, വികിതാസാരമ്	Proportionate
നബു പൂരിമേ പിലിവേല, നബു പൂരിമേ പ്രതിപത്തിയ വழക്കുത് തൊട്ടരുമ കൊൾക്കൈ		Prosecution Policy
അഹിലോധനയ	കുറ്റ വിചാരണകൾ	Prosecution
ഡോക്ടർ	അരക്കത്തരപ്പു വழക്കുത് തൊട്ടരുന്ന്	Prosecutor
ആരക്ഷാവ, റക്കവരങ്ങ	പാതുകാപ്പു, പാതുകാപ്പണിത്തല്	Protection
ആരക്ഷക അത് അബിംഗ്രൂ	പാതുകാപ്പിന്റെകാൻ ചിയ്രൈക്കാവല്	Protective Custody
മനോസ്ഥാപന	ഉണ ചമുക രീതിയാൻ	Psychosocial
മഹത്ത രാഷ്ട്രപാദ	പൊതുമക്കൾ ഇരാജതന്ത്രിരമ്	Public Diplomacy
മഹത്ത സ്റ്റിലിഡക നബുകര	പൊതു മക്കൾ നലഞ്പുരി വഴക്കു	Public Interest Litigation
മഹത്ത സഹഭാഗിത്വം	മക്കൾ പാംക്കണിപ്പു	Public Participation
രാഷ്ട്ര ലല പ്രദേശങ്ങൾ	അരാ അതികാരപ് പിരതേചം	Public Realm

டிலிவிம்	தண்டனை	Punishment
புமானாந்மக	அளவு சார்ந்த	Quantitative
அர்஦ அධிகரண, அர்஦ வினிக்வயக	பகுதி நீதிமன்ற, பகுதி நீதிபதி, பகுதி நீதிசார்	Quasi-judicial
லீங்கிக டிரைவை, லீங்கிக பல்ஹந்காரகம்	பாலியல் துஷ்டிரயோகம், வன்புணர்வு	Rape
சமஞ் சந்஦ின கிரீம்	நல்லினங்கம் ஏற்படுத்தல், மீனினங்கம்	Rapprochement
யளிர்தவாடிய	நடைமுறை சாத்தியமான யதார்த்தம்	Realism
புனராவங்கிய	மீண்டும் குற்றம் செய்யத் தலைப்படுதல்	Recidivism
ஹூனா கேனீம், பிலி கேனீம்	அடையாளம் காணுதல், ஏற்றுக்கொள்ளுதல்	Recognition
சமஞ் சந்஦ிநய, புதிச்சந்஦ிநய, சங்கிளியாவி	நல்லினங்கம்	Reconciliation
யளிக் கந்வயத் பதவிம்	மீட்டெழுத்தல்	Recovery
சுஹா சூலைம், புதிகர்மை,	உதவி வழங்குதல், நீதியை நிலை நாட்டுதல்	Redress
புதிச்சீகரணய, புதியேந்நய, மேஜைரணய	மீளக் கட்டியெழுப்புதல்	Reform
சுரங்காத கலூர்	அகதிகள் முகாம்	Refugee Camp
சுரங்காத நீதிய	அகதிகள் சட்டம்	Refugee Law
சுரங்காதயா	அகதிகள்	Refugee
ரேஜிமை	படையணி / ஆட்சி	Regime
கலாபீய சுல்வியான	பிரதேச அமைப்புக்கள்	Regional Organization
ரேஜிச்டர் கார்யாலய, லேவனாගாரய	பதிவாளர் அலுவலகம்	Registry

ரெஞ்சிய, நியோய, ரீதி	விதி முறைகள், கட்டளைகள், விதிகள்	Regulation
பூனரைப்பாலனை	புனர்வாழ்வு	Rehabilitation
சீமை, சீமனை சீமை	பயங்கர ஆட்சிக்காலம்	Reign of Terror
புதுப்பாலனை, பூனராப்பாலனை	திரும்ப மீட்டளித்தல், மீள ஒருங்கிணைத்தல்	Reintegration
சுவடிநா கொடி நூடீம்	தொடர்புகளை கட்டியெழுப்புதல்	Relationship-building
சுஹந	உதவி	Relief
அாய்விக் குழுமத்தரங்கள்	மதச் சிறுபான்மையினர்	Religious Minority
அனுதீ தைக்கடி யாம்	வாழ்விடமாற்றம்	Relocation
புதிகரம், பிலீயம்	தீர்வு, பரிகாரம்	Remedy
சிஹ்ந கிரீம், அனுச்சீரணை,	நினைவுகூரல்	Remembrance
பாநிழிரணை	இழப்பீடு, மீள் கட்டியெழுப்புதல்	Reparation
மலிவிமாயனை	தாய்நாட்டிற்கு திரும்புதல்	Repatriation
மரத்தை, அவரேஷனை, மூடி பூர்வை	அடக்குதல், கட்டுப்படுத்துதல்	Repression
மரத்தைகாரி உபாய	கட்டுப்பாட்டு உபாயங்கள்	Repressive Tactic
யலை படிக்க கரவீம், பூனச்சீபாலனை	மீள் குடியேற்றம்	Resettlement
புதுப்பலி, வெநசே நோவன்	மீள் அமைத்தல் நிலைமாற்றுதல்	Resilient
ஆர்ஜு கிரீமேட் ஆடி வகைம்	பாதுகாப்பதற்குள்ள உரிமை	Responsibility to Protect
புதிவானை	மீள் கட்டியெழுப்புதல், ஒதுக்கீடு	Restitution

ஸ்விலடாய் பிவேகை	வலுவுட்டவுக்கான பிரவேசம்	Restorative Approach
புதிதீர்ப்பு முறை	நலமீட்பு நீதி	Restorative Justice
புதிடான சதாய	நலமீட்பு உண்மை	Restorative Truth
டின்சிதிய முறை	தண்டனைச் சட்டம்	Retributive Justice
அதிதயத் திட்டம், பூர்வகாரி நீதி	கடந்தகாலத்திற்கு ஏதுவான சட்டம், கடந்தகாலச் சட்டம்	Retroactive Legislation
ஒன்றை அறிவிட முறை	அறிந்துகொள்வதற்கான உரிமை	Right to Know
ஓபஸ் சீமே அடிதிய	மீள்வருகைக்கான உரிமை	Right to Return
அவධானம் கலமணாக்ரங்கை கிரிம	இடர் முகாமைத்துவம்	Risk Management
மாஷ்டியம், மாஷ்டோப்ஸம்	வீதி வரைபடம்	Roadmap
ரோம பிழைத்திய	உரோம நியதிச் சட்டம் / சமவாயம்	Rome Statute
நீதியே மனிமய, நீதியே ஆடிபதிய	சட்டத்தின் ஆட்சி	Rule of Law
யூடி ஹாலிட்டீன் நீதி	ஓப்பந்தச் சட்டங்கள்	Rules of Engagement
ரகவரண குழும	பாதுகாப்பு முறைகள்	Safeguards
ஆரக்ஷித கலாபய	பாதுகாப்பான பகுதி	Safety Area
சம்பாடுகை	கட்டுப்பாடு/தடை	Sanction
சூதீம	திருப்தி	Satisfaction
ஸ்ரீரக்ஷிததாவ, ஆரக்ஷாவ	பாதுகாப்பு பேணுகை	Security
ஆரக்ஷன் நீதிய	பாதுகாப்புச் சட்டம்	Security Law

ആരക്ഷക അംഗ	പാതുകാപ്പുപ് പിരിവ്	Security Sector
ആരക്ഷക അംഗ പ്രതിസംശ്വർത്തന	പാതുകാപ്പുത് തുന്നേ മഹിച്ചേരമെപ്പ്	Security Sector Reform
അനുകൂലത കീറി, അനുപിലിവേല യോദ്ധിവാഡി നീതി	വരിചൈമുന്നേപ്പട്ടം	Sequencing
അന്തർദാതിക മാനുഷവാദി നീതി ബർപ്പതല ലേസ് ലില്ലേഷന്റെ വീം	സർവ്വതോസ മനിതാപിമാൻസ് ചട്ടംകൾ പാരിയ വിത്തത്തില് മീറ്റുതല്	Serious Violations Of International Humanitarian Law
ലിംഗിക അപദേശന	പാലിയല് തുന്പുறുത്തല്	Sexual Abuse
ലിംഗിക ജീരാക്ഷാമം	പാലിയല് സ്രണ്ടല്	Sexual Exploitation
ലിംഗിക ഹിരിഹരയ	പാലിയല് തുന്പുരുത്തല്	Sexual Harassment
ലിംഗിക പ്രാഥിനിവാദ	പാലിയല് വൻമുന്നേ	Sexual Violence
ലിംഗികത്വ സ്ഥിതിരാധ	പാലിയല് ചിന്പാൺമൈയിൻസ്	Sexuality Minority
കെരീകാലീന	കുറുക്കിയ കാല	Short Term
സമാഴ സമിളുതിയ	സമുക്ത ഉപ്പന്തമം	Social Contract
സമാഴദീയ സ്റ്റുഡി, സമാഴ ഉപഘമന, സമാഴ സ്റ്റുഡി വീം	സമുക്ത ആരോക്കിയം, സമുക്ത ചെപ്പമാതല്	Social Healing
സമാഴ ഹോ സംകലന സത്യാ	സമുക്ത ഉണ്മൈ അല്ലതു ഉരൈയാടല് ഉണ്മൈ	Social or Dialogical Truth (Established By Interaction or Debate)
സമാഴ സേവാ	സമുക്ത ചേവൈ	Social Services
സമാഴ ധനപരിവൈ	സമുക്ത നൽവാഴ്വ്	Social Well-being
പരമാദിപത്യ, ചേഠവേരിത്വം	ഇന്നൈമൈ	Sovereignty

കുറി മാലാ കലാശകാർബ്ബോഗ്രഫി **Glossary**

വിശേഷങ്ങളാവയ, വിശേഷ പ്രാഗ്രണ്യാധികാരി	വിക്ഷേപനത്തുവമും	Specialization
കബാകപ്പല്കർ	പാംകമം ഏൻപട്ടുത്തല്	Spoiler
രാഷ്ട്രജന്മ	അരச്	State
രാഷ്ട്ര നിയോജിതയാധികാരി	അരച മുകവർ	State Agent
രാഷ്ട്ര കാർക്കാദാർ	അരച അതികാരി, അരചിന് ചെയ്യപ്പാട്ടാൾ	State Functionary
രാഷ്ട്ര കേന്ദ്രീയ	അരച മൈയാച ചെയ്യപാടു	State-Centric
ധരാ തത്വാധികാരി, പാതിനാ തത്വാധികാരി	വழുമൈ നിലൈ	Status Quo
പ്രഭാവജീവി	മുന്തിയ നിലൈ	Status Quo Ante
വാദാധികാരി, പ്രഭാവജീവി	സ്റ്റാറ്റം, നിയതിച സ്റ്റാറ്റം	Statute
കാലാവരേഖ വാദാധികാരി	വരൈയയുക്കപ്പട്ട അരചിയലമൈപ്പു,	Statute of Limitation
വിവരജനക	കട്ടമൈപ്പു	Structural
ഉള്ള നിയോഗാധികാരി	ഉയർ കട്ടാളാ	Superior Order
ഉത്തര വിവരജനക	ഉയർ പൊறുപ്പു	Superior Responsibility
തിരഞ്ഞാര ലഭ	നിലൈപേരാണ	Sustainability
സംക്ഷേപാനുഭവ ഹാനിപ്പരിശോധന	അടൈയാണ ഇഴപ്പീടു	Symbolic Reparation
കുമാനുകൂല, കുമാനുജനക	മുഴുങ്കു മുന്നൈയാണ	Systematic
കാലീന അധികാര ലഭ	സമകാലാ സ്റ്റാറ്റ രീതിയാണ അതികാരമ്	Temporal Jurisdiction

ආතතිය	මන අමුත්තම්	Tension
හොමික බල ප්‍රදේශය	නිල අතිකාරප පිරුටෝසම්	Territorial Jurisdiction
තුස්තවාදය	පයන්කරවාතම්	Terrorism
තුස්ත විමර්ශන දෙපාර්තමේන්තුව	පයන්කරවාතක කුற්ඳ බිසාරගණනාත් තිශ්නාකකාලය	Terrorist Investigation Department
වාචික/ලිඛිත සාක්ෂීය, සහතිකය, ප්‍රතිඵාව	වාය් මොඩ් මූල ගමුත්තු මූල සාට්සිස් සාන්ත්‍රිතම්, ඉනුතිමොඩ්	Testimony
ඡ්‍රිජක තත්ත්වය	இறையாட்சி	Theocracy
තුන්වැනි පාර්ශවය	முன්‍රාම் தரப்பினர்	Third Party
ව්‍යුහීංසාව	சිත්තිරவதை	Torture
විමර්ශනාත්මක සෙවීම	தேடல்	Tracing
ජාවාරම, කුවිනය	ஆட்கடத்தல்	Trafficking
සංක්‍රාන්තිය, සංක්‍රමණය	நிலைமாற்று	Transition
සංක්‍රාන්තික පරිපාලන	நிலைமாறுகால நிர்வாகம்	Transitional Administration
සංක්‍රාන්තික යුක්තිය	நிலைமாற்று நீதி	Transitional Justice
පරිවර්තනය	மොඩ් පෙයර්ප්පு	Translation
පාරජාතික කාරකයා	நிலைமாறுகால செயற்பாட்டாளர்	Transnational Actor
විනිවිද්‍යාවය	வெளිප்படைத் தன்மை	Transparency
ක්‍රෙතිය, කම්පනය	පෙරතිර්ස්‌සි, මන්වෙතනෙ	Trauma

திவிழும்	ஒப்பந்தம்	Treaty
நவி விஹார	வழக்கு விசாரணை	Trials
வினிங்வய சபாவ	நியாயச் சபை	Tribunal
பூர்ணை, தியாரமிலை	செயல் ஆரம்பம்	Trigger
ப்ரயோந்மாட்டுத் திவிழும்	வெற்றியின் வெறி	Triumphalism
சதவை	உண்மை	Truth
சதவை பிலிகல் கொமிக்ஷம்	உண்மையைக் கண்டறியும் ஆணைக்குழு	Truth Commission
சதவை அனாவர்ணை	உண்மையைக் கண்டறிதல்	Truth Recovery
சதவை செல்வீம்	உண்மையைத் தேடல்	Truth Seeking
சதவை புகார கிரிம்	உண்மையை வெளிப்படுத்துதல்	Truth Telling
குரிரை பாலனை	கொடுங்கோண்மை	Tyranny
கூடுமேலே யுடைய சாதக	மோதலுக்கு ஏதுவான காரணி	Underlying Causes Of Conflict
ஒன்றைய தீவிரம்	ஒந்தைய	Unitary
ஒன்றைய தீவிரம்	ஜக்கிய	United
வினா அடிகாரித்வம்	சர்வதேச நீதிமன்ற அதிகாரம்	Universal Jurisdiction
சிவின சீர்யானத்தை நோட்டினா எவ்வளவு விருக்கும் இடத்தை அறியாமை	இருக்கும் இடத்தை அறியாமை	Unknown Whereabouts
விவேவநாத்மக பரீஸ்ஜா கிரிம், பரீவிகிரிய செல்வீம் விமர்சன ரீதியாகப் பரீட்சித்தல் /பூர்வீகத்தைத் தேடுதல்	விவேவநாத்மக பரீஸ்ஜா கிரிம், பரீவிகிரிய செல்வீம் விமர்சன ரீதியாகப் பரீட்சித்தல் /பூர்வீகத்தைத் தேடுதல்	Vetting
வினாடிதயா	பாதிக்கப்பட்டடோர்	Victim

වින්දිත කේන්ද්‍රීය	පාතිකකප්පට්ටවර්කලෑ මෙයමාකක කොංෂ්ට	Victim Centric
වින්දිත සහභාගිත්වය	පාතිකකප්පට්ටවර්කලින් පාඨකලිපු	Victim Participation
ජයග්‍රාහකයාගේ යුක්තිය	බෙජ්‍රියාලරතු න්ති	Victor's Justice
විඩියෝ සම්මන්ත්‍රණය	විඩියෝ මානාංශ	Video Conference
ලේලෝසනය	මේහුල්	Violation
පුද්ධය	යුත්තම්	War
පුද් අපරාධය	යුත්තක ගුර්‍රම්	War Crime
පුද් වැන්දුව්	යුත්ත බිත්තෙව	War Widow
අධිකරණ නියෝග, වරෙන්තු, අක්ත පත්‍රය, වර පත්‍රය	න්තිමෘත්‍රක කට්ටලෙකළා පිශ්‍යාණෙනා	Warrant
ජන සංඛාරණ අවිය	இன அழிப்பு, திரளாக மக்களை அழிக்கும் ஆயுதங்கள்	Weapons of Mass Destruction
සුභ සාධනය	நலன்புரி	Welfare
විස්තීරණ, සුපූසිද්ධ	பரவுதல், விஸ்தரிப்பு, பிரசித்தமான	Widespread
යෝගා අවස්ථාව	உசிதமான சந்தர்ப்பம்	Window of Opportunity
සිංහල කුරුඩා ස්විමූන සිංහලියි	සාං සියාලාර්කල් හ පිරුව්ලා සාං සි	Witness

ວັດວິໂມ

වගවීම යනු දේශපාලන බලය හා / හෝ නිතිමය අධිකාරය ක්‍රියාවල නගන පුද්ගලයන් ඔවුන්ගේ බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීමට හා ඔවුන්ගේ කාර්යයන් ඔවුන් කිරීමට අසමත් වීම සම්බන්ධයෙන් පිළිතුරු දීමේ, විවේචනයන්ට අනුව ක්‍රියාකාරී වීමේ, ඔවුන් සම්පාදනය කළ නිතිමය හා / හෝ දේශපාලන අවශ්‍යතාවන්ට යහපත් අන්දුම්ත් ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ හා අසාර්ථකත්වය, නොසැලකා හැරීම, අසමර්ථතාව, නොසැලකිල්ල හෝ වංකහාවය සම්බන්ධ (යම්) වගවීමක් පිළිගැනීමේ අවශ්‍යතාවය ය. සංකුත්තික යුද වගවීම රාජ්‍ය නිලධාරීන් ඇතුළු, පුද්ගලයා කෙරෙනි ඉලක්ක කරයි. දේශපාලන වගවීම යනු ආණ්ඩුව, පර්පාලකයන් හා දේශපාලකයන් මහජනතාව හෝ ව්‍යවස්ථාදායකය මගින් වගවීමට බඳවා ගැනීම ය. අපරාධ වගවීම යනු වරද කරනු ලැබූවා යයි වුදිත තැනැත්තන් වීමර්ණනය කිරීම හා අධිකරණ ක්‍රියාවලුයක් ඔස්සේ නිතියට හමුවට පැමිණුවීම ය. ආයතනික වගවීම යනු රටක් ගැවුමක හෝ මර්දනයක සිට සාමයට හා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයට පරවර්තනය වන විට අතිත මානව නිමිකම් උල්ලාංකනයන්හි දී ඒවායේ තුමිකාව සම්බන්ධයෙන් ආයතන වගකීමට බඳවා ගත හැක්ක් කෙසේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියා කිරීම ය. වගවීම සඳහා ඇති අයිතිය යනුවෙන් අදහස් වන්නේ වැරදි ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳව ඔවුන් විසින් කරන ලද වෛද්‍යනා වීමර්ණනය කරනු ලැබීමට හා හේතු යුත්තිය සහිතයයි පෙන් නම් නිතිය හමුවට පමණුවාම්මට පුද්ගලයන්ට ඇති නිමිකම ය. (ආර්.ඡ්. ටයිටල්, සංකුත්තික යුත්තිය හා අධිකරණමය ක්‍රියාකාරීත්වය - වගවීම සඳහා ඇති පියිතිය - 2015)

വകെപ്പാറ്റപ്പ്

தனிநபர்களாயினும் உத்தியோகத்தற்களாயினும் தமது செயற்பாடுகள் குறித்து பொறுப்புக்கூற வேண்டும் என்பதே இதன் கருத்தாகும். அரசியல் வகைப்பொறுப்பு என்பது அரசாங்கத்தைச் சார்ந்த அனைவரும் சமூகத்திற்கு அதி உயர் நன்மை கிடைக்கும் வகையில் செயற்படுவதற்குக் கொண்டுள்ள கடப்பாடு அல்லது மேற்படி செயற்பாடுகளில் பெறுபேறுகளுக்கு முகம்கொடுக்க வேண்டும் என்பதாகும். சட்ட ரீதியான பொறுப்பு என்பது நடைமுறையிலுள்ள சட்ட திட்டங்களுக்கு முரணான வகையில் செயற்படுவது பற்றி அரசு உத்தியோகத்தற்களுக்கு எதிராக ஈடுபடுத்தப்படும் சட்ட ரீதியான பொறுமுறையாகும். மனிதத்துவத்திற்கு எதிரான குற்றங்களாயின், அவை நடந்த தேசத்தின் அரசினால் அல்லது சர்வதேச சமூகத்தினால் மேற்படி குற்றவாளிகளை பொறுப்புக்குட்படுத்துவதாகும். நிலைமாற்று நீதியின் கீழ் வகைப்பொறுப்பு அரசு உத்தியோகத்தற் உட்பட, தனிநபர் மீது இலக்கு வைக்கப்படும். நிறுவன ரீதியான பொறுப்பு என்பது ஒரு நாடு மோதலில் அல்லது அடக்கு முறை நிலையிலிருந்து சமாதானத்திற்கும் ஐனநாயகத்திற்கும் மாற்றமடையும் போது கடந்த கால மனித உரிமை மீறல்கள் அவற்றின் வகீபாகம் தொடர்பாக நிறுவனங்களை வகைப்பொறுப்பில் எவ்வாறு கடப்பாடு கொள்ளலாம் என செயற்படுவதாகும். வகைப்பொறுப்பிற்கான உரிமை என்பது தவறான செயற்பாடு பற்றி அவர்கள் மேற்கொள்ளும் குற்றச்சாட்டுக்களை ஆராய்வது நியாயமாகப்பட்டால் சட்டத்தின் முன்னே முன்னிலைப்படுத்துவதற்கான உரிமையாகும். (ஆர்.ஜி. கடையிட்டல், நிலைமாற்ற நீதி மற்றும் நீதித்துறைச் செயற்பாடு - வகைப்பொறுப்பிற்கான உரிமை-2015)

Accountability

The requirement for those who exercise political power and/or legal authority to answer for the exercise of their powers and the failure of their duties, to act upon criticisms, to respond in good faith to legal and/or political requirements made of them, and accept (some) responsibility for failure, negligence, incompetence, recklessness, or dishonesty. In transitional justice, accountability focuses on the individual, including public officials. Political accountability is when the government, administrators and politicians are held to account by the public or the legislature. Criminal accountability is when alleged perpetrators are investigated and prosecuted through a judicial process. Corporate accountability deals with how corporations can be held accountable for their role in past human rights violations when a country is making a transition from conflict or repression to peace and democracy. The right to accountability means the entitlement of individuals to have allegations of wrongdoing made by them investigated and, if substantiated, prosecuted. (R.G. Teitel, 'Transitional Justice and Judicial Activism — A Right to Accountability - 2015).

ರುಶ್ಯ ಕರ್ಮಾವ, ಹೊಡ್ಯ ಕರ್ಮಾವ

සංඛාර්ති යුල ක්ෂේමාවන්
සංකීර්ණ අර්ථයක් ගන්නා අතර මුක්තිය
හා විධායක සමාව වැනි සංක්ෂීප සමග
පටවා නොගත යුතු ය. සමාව ප්‍රදානය
කිරීම සාමාන්‍යයෙන් ස්ථාපිත පරිපාලිවලට
යටත් වන අතර විෂය පරිගත අනුව ගත්
කළ අනිම්මතානුසාර ය. නිදසුනක් සපයන්නේ
නම් දකුණු ප්‍රිකාවෙනි ක්ෂේමා අයදුම් පත්‍ර
සලකා බැලීමට ස්වයේනව සංස්ථාපනය කරන
දැ මත්ස්‍යලයක් ස්ථාපිත කෙරනු. ක්ෂේමා
කම්ටුව නම්න් ප්‍රකට මෙම මත්ස්‍යලයට අභාෂ
අයදුම්කරුවා සියලු අභාෂ කාරණා පිළිබඳව
සම්පූර්ණ අනාවරණයක් කරන්නේ නම් හා
පාපෝච්චාරණය කරන ලද වරද ගැටුමේ
සන්දර්භය තුළ වූ දේශපාලන අරමුණක්
හා සම්බන්ධ නම් සිහෘම ත්‍රියාවක්, ප්‍රමාද
දේශයක් හෝ වරදක් සම්බන්ධයෙන් පොදු
සමාව ප්‍රදානය කිරීමේ බලය තිබුණි.

ଅକାଦେମୀ

යම් පුද්ගලයකු හෝ පක්ෂයක් වෙනත් පුද්ගලයකට හෝ පක්ෂයකට හෝ වඩා බලතල හා පහසුතා ලැබේමේ අවස්ථාවකි. වීම බලතල දේශපාලන, ආර්ථික, හෝ තමුදාමය විය හැකිය විසේ ම විය වැඩි පළපුරදේදෙහි හෝ දැනුමේ පතිච්චයක් ලෙස ද ඇතිවිය හැකිය.

அரச மன்னியு, பொது மன்னியு

நிலமலாற்று நீதி எனும் கூழமவில் மன்னிப்பு மிகச் சிக்கலான பொருளைக் கொண்டுள்ளது அதே சமயம் தண்டனையிலிருந்து விலக்களித்தல் மற்றும் நிறைவேற்று மன்னிப்பு போன்ற எண்ணக்கருக்கருடன் இதனைக் குழப்பிக்கொள்ளக் கூடாது. மன்னிப்பு வழங்குவது பொதுவாக அங்கீரிக்கப்பட்ட நடைமுறைகளுக்கு அமைவாகவே இடம்பெறும். உதாரணமாக தென்னாபிரிக்காவில் மன்னிப்பு வழங்குவதற்கான பத்திரங்களைக் கவனித்த போது சுயாதீனமாக நிறுவப்பட்ட ஓர் சபை எல்தாபிக்கப்பட்டது. மன்னிப்புச் சபை எனும் பிரசித்தி பெற்ற இச் சபைக்கு ஏற்படுத்தய விண்ணப்பதாரி அனைத்து விடயங்களையும் உள்ளடக்கி விண்ணப்பித்தல் வேண்டும். ஒப்புதல் வாக்குசுலைம் அளித்திருந்தால் மோதலுக்குரிய கூழமவின் கீழ் அரசியல் குறிக்கோருடனான எந்தவொரு நடவடிக்கையும் தவறுதலாகவோ அல்லது ஒரு குற்றம் சார்பாகவோ பொது மன்னிப்பு வழங்கும் அதிகாரம் மேற்படி சபைக்கு இருந்தது.

சம சீர்று தன்மை

இரு தனிநபர் அல்லது ஒரு கட்சி, வேறு ஒரு நபருக்கு அல்லது கட்சிக்குக் கூடுதலான அதிகாரத்தையும் வசதிகளையும் வழங்கும் சந்தர்ப்பம் ஆகும். மேற்படி அதிகாரங்கள், அரசியல், பொருளாதாரம் அல்லது இராணுவ ரீதியானதாக இருக்கலாம். அதே சமயம், அது தொழில் அனுபவம் அல்லது அறிவு பற்றிய பெறுபோகவினாலும் ஏற்படலாம்.

Amnesty

In the context of transitional justice, amnesties obtain a complex meaning and are not to be confused with concepts such as immunity or executive pardon. The grant of amnesty is generally subject to established procedures and is non-discretionary in scope. To provide an example, in South Africa, an independently constituted body was established to consider amnesty applications. Known as the Committee of Amnesty, this body had the power to grant amnesty in respect of any act, omission or offence, provided that the applicant concerned makes a full disclosure of all relevant facts and provided that the wrongdoing confessed is associateable with a political objective in the context of the conflict. The law establishing the committee contained detailed guidelines on what may be considered as acts “associated with a political objective”. Before the Amnesty Committee granted amnesty, an amnesty application was reviewed and investigated by the committee. In any case, amnesties granted in respect of crimes against humanity, war crimes and genocide are contrary to international law.

Asymmetry

In describing relationships, asymmetry refers to a situation where one person or party has more power or leverage than another. That power could be political, economic, or military, for example, but it also could result from greater experience or knowledge.

මහුණුවට විරෝධ අපරාධ

මහුණුවට විරෝධ අපරාධ නිර්වචනය කරනු ලබන්නේ යම් සිවිල් ජනතාවකට විරෝධව පුළුල්ව පැතිරෙනු හෝ කුමානුකුල ප්‍රභාරයක කොටසක් ලෙස කරනු ලබන හා විම අපරාධය පිළිබඳව වර්දනයෙන් පැවත්තා යයි තියන තැනෙන්තා උන සිරින (සාතනය, මිංගික දූෂණය, බලහත්කාර අතුරුදෙහන් කිරීම් වැනි) විශේෂිත අපරාධ ප්‍රමාණයක් ලෙස ය. මහුණුවට විරෝධ අපරාධ අන්තර්ජාතික අපරාධ අධිකරණයෙන් රෝම පුදුඡ්‍රීයේ නිර්වචනය කරනු ලබන (7 වගන්තිය) අතර වාර්තුමය අන්තර්ජාතික නීතියෙන් ව්‍යුත්පන්න වේ.

වාර්තුමය අන්තර්ජාතික නීතිය

“නීතියක් ලෙස පිළිගත් පොදු භාවිතයකින් පැන නැගෙනු” හා රාජ්‍යයන් විසින් විළුණ තිබෙන හිටිසුම් හා සම්මුතිවලින් ස්වාධීනව පවතින රිතිවලින් වාර්තුමය අන්තර්ජාතික නීතිය සමන්විත වේයි. (ICRC)

මණිතත්ත්වවත්තිඵ්‍රික නීතිරාජ ගුරුත්වාක්කල්

ගුදිමක්කරුක්ක නීතිරාජ පර්‍යාප්ත මුළුයිල් අල්ලතු පාඨ්පාදියාන තාක්ශ්‍යත්වීන් ඕනු පැත්තියාක මෙරුකොள්ණප්පයුම් කුරිතත්වරක්කප්පට් කුරුත් ජෙයවුක්ක කුරුත්ම ඔක්මුත්තවරාක කුරුප්පයුම් නුපර් අරින්තිරුක්කුම් (ප්‍රාකොලු පාලියල් බෙන්පෑන්වා, පාලවන්තමාකක් කාණ්ඩාපොක්ස් ජෙයත්ව පොන්ර, විශේෂ කුරුත්වියල් කුරුත්වාක්කාකුම්). මණිතත්ත්වවත්තිඵ්‍රික නීතිරාජ කුරුත්වාක්කා ස්වැක්ශේෂ කුරුත්වියල් න්තිමණ්‍රත්තින් ඉරෝම සමවායත්තිල් බැරෙඩ්ක්ස්ස්ම් සේයෝප්පට්ග්‍රැස්ල්ටොරු (7වතු වාසකම්) මරුප රීතියාන ස්වැක්ශේෂ ස්ට්‍රේත්තිලිගුරුත්තු නිතු පෙනුප්පට්ග්‍රැස්ල්තු.

ස්වැක්ශේෂ මරුපස් ස්ට්‍රේම්

“ස්ට්‍රේම් ගන්ර බැකයිල් ගුරුත්කොණ්ඩප්පට් පොතු නැතැමුමුරුක්කා මූලම් ඉරුවාකුම්” මුද්‍රුම් ආර්කොල් යයන්ප්‍රාග්‍රෑත්තප්පයුකින් උත්ත්පාදිකක්කා සමවායුක්කා ගන්පව්‍රාලිගුරුත්තු ස්‍යාත්තීනාමාක ඩයන්කුම් ඔමුවුගුවිත්තිකාලිල ඇරුත්තු ස්වැක්ශේෂ මරුපස් ස්ට්‍රේම් අමැමන්තුණ්නතු.

Crimes against Humanity

Crimes against humanity are defined as a number of specific crimes (such as murder, rape, enforced disappearances) when they are committed as part of a widespread or systematic attack directed against any civilian population, provided the perpetrator is aware of the widespread or systematic attack. Crimes against humanity are defined in the Rome Statute of the International Criminal Court (Article 7), and are derived from customary international law.

Customary International Law

Customary international law consists of rules that emerge from “a general practice accepted as law” and exists independently of treaties and conventions entered into by states. (ICRC)

බලමුව් විසුරුවීම

හුද්ධයේ සිට සාමය කරා වන පුලුල් විපරිවර්තනයක කොටසක් ලෙස සහ්නද්ධ හමුදා (අන්ත්‍රි හා ආන්ත්‍රි නොවන යන දෙපාරුණවයෙහි) විසුරුවා හැරීමේ ක්‍රියාවලිය ය. සාමාන්‍යයෙන් බලමුව් විසුරුවීමේ ක්‍රියාවලීන්ට අවිහරනු හා ප්‍රහරානුකූලන ප්‍රයත්නයන් අනුළත් වේ.

පට්‍යයෝගිකතාක් කැලව්ත්තල්

යුත්තත්ත්ත්ව් ඇරුන්තු සමාජානත්ත්තා තොක්කි පරන්තුපට් නිකළමාත්ත්ත්තා එත්ප්‍රාත්ත්තුම් (අර්ථාන්ත්කම් අල්ලතු අර්ථාන්ත්ත්තාස් සාරාත ඇරු තරප්පිනරතුම්) ඇර් ආන්කමාක ආයුතප්පතාකගෙක් කැලක්කුම් ජේයල්මුත්‍ර. පොතුවාක පැයියෝගිකගෙක් කැලක්කුම් ජේයල්මුතායින්පොතු නිරායුත මත්තුම් මීනා ඉන්තිගෙනක්කුම් මුයර්සිකள් උණ්ඩක්කප්පයුම්.

ප්‍රමිතිර සමාජනාව සංවේදිතාව

ප්‍රමිතිර සමාජනාව ප්‍රශ්න පිළිගැනීමේ හැකියාව, විශේෂයෙන් ස්ථීර්හිගේ වෙනස් පර්යාලෝකයන් හා ඔවුන්ගේ වෙනස් සමාජ තත්ත්වයන් හා ප්‍රමිතිර සමාජනාව තුමිකාවන් ගෙන් පැන නගින ව්‍යවමනා ව්‍යාකම් පිළිගැනීමේ හැකියාව ය. ප්‍රමිතිර සමාජනාවේ සංවේදිතාව සලකනු ලබන්නේ ගැටුමේ හා සාමය ගොඩනැගීමේ ප්‍රමිතිර සමාජනාවය හා සම්බන්ධ බලපෑම්වලට ආමන්ත්‍රණය කිරීමේ ප්‍රයත්නයන්ට මගපාදන ප්‍රමිතිර සමාජනාවේ දැනුවත්හාවයේ මූලික අවධිය ලෙස ය.

සුළුක් පාල් නිශාල කුරුණාර්ස්සි

ඹිංකු ආණ් පෙන් පිර්සිගෙනකාගෙන අභ්‍යායාම් කාණුම් ඇර්ඛාල කරන්නා ප්‍රාත්‍යාවන් නොකළ අභ්‍යායාම් කාණ්පතායින් අවර්කාගින් සුළුක තොක්කායුම් අන්තර්ල්ලත්ත්තායුම් පළවෙළු පෙන්කාගින් බක්පාකත්ත්තායුම් කවනත්ත්ත්ත්තා කොළඹ ආරම්පම් ඩික්කුරුණාර්වාකුම්. ඩිප්පුරිත්ත්ල සමාජානත්තා කට්ඩියෙමුප්පාවත්ත්තාකුම් මොත්තල තොට්පාන තාක්කන්කාගෙන අණුකුවත්ත්තාකුම් පෙරිතුම් උත්තුම්.

Demobilization

The process by which armed forces (both governmental and non state) disband as part of a broader transformation from war to peace. Demobilization processes usually include disarmament and reintegration efforts.

Gender Sensitivity

The ability to recognize gender issues, especially the ability to recognize women's different perspectives and interests arising from their different social situations and gender roles. Gender sensitivity is considered the initial stage of gender awareness, leading to efforts to address gender-related impacts of conflict and peace-building.

පිනිවා සම්මුති සහ අතිරේක පොටොකෝලය

සහ්නද්ධ ගැටුමේ වින්දිතයන්ට අභාළ 1949 අගෝස්තු 12 පිනිවා සම්මුති හතර හා 1977 එවායේ අතිරේක පොටොකෝල දෙක අන්තර්ජාතික මානුෂවාදී පිතියේ ප්‍රධාන සාධන පත්‍ර වේ. වික්ව ගත්වීට මෙම සාධන පත්‍ර තුවාල ලද හෝ අසනීප වූ හමුදා හා නාවික පිරිස්, යුද සිරකරුවන් හා සිවිල් ජනය ඇතුළ විදුරවාදිකම්වලට සම්බන්ධ නැති හෝ තවදුරටත් සම්බන්ධ නොවන පුද්ගලයන් ආරක්ෂා කිරීම මගින් සහ්නද්ධ ගැටුමේ ප්‍රතිච්‍රිත සීමා කිරීම හා යුද ව්‍යුහාරයේ මාධ්‍යයන් හා කුම්විධී සීමා කිරීම අසේක්ෂා කරයි. සමස්තයක් වශයෙන් ගත් කළ පිනිවා සම්මුති අන්තර්ජාතික පිළිබඳ සහ්දුර්හයට අභාළව යොදා ගනු බඩන අතර සම්මුති හතරට පොදු 3 වගන්තිය පමණක් අන්තර්ජාතික නොවන හෝ අන්තර්ජාතික පිනිවා පොටොකෝලය අන්තර්ජාතික සහ්නද්ධ ගැටුම්වලට යොදා ගත හැකි පරිදි සංවර්ධනය කරන හා පුව්ල් කරන අතර අතිරේක පොටොකෝලය අන්තර්ජාතික නොවන සහ්නද්ධ ගැටුම්වලට යොදා ගත හැකි ලෙස 3 වන පොදු වගන්තිය සංවර්ධනය කරයි. මෙම සාධන පත්‍ර සම්බන්ධ අන්තර්ජාතික පිනිවා අන්තර්ජාතික රුතු කුරුස කම්පුව විසින් මුළු වශයෙන් නියාමනය කරනු ලබයි.

ඡෙණ්වා සම්වායන්කරුම් මෙළතික නෙරිමරුහුරුකරුම්

ආයත මොත්තවිනාල් පාතික්කප්පට් තොරුක්කු ග්‍රැපුතය වකෘතියේ 1949 ඇංජිල් 12 ආම තික්ති නාණ්තු සම්වායන්ක් අභියාශනාම කාණුප්පට්තන. 1977 නිල ඇවත්ත්තු මෙළතික ඉරුණු නෙරිමරුහුරුක් සර්වතොස මණිත නොයි සංශාධක මුක්කිය නෙරිමරුහුරුක් ආකෘතික ප්‍රතිච්‍රිත ප්‍රතිච්‍රිත නෙරිමරුහුරුක් අන්තර්ජාතික ප්‍රතිච්‍රිත ප්‍රතිච්‍රිත නෙරිමරුහුරුක් පොටොකෝල නිකුතු කායම මැත්තන් අල්ලතු සක්වීනුමුද්‍ර පැටයිනර්, පොරුක් කැකතික් මුද්‍රා පොරොගු තොටර්පුප්පට් අල්ලතු තොටර්නු තොටර්පු කොර්සාතාත න්‍යාපර්ක පොනීප් පාතුකාප්පතන් මුළු ආයත මොත්තවින් පෙරුපෙරුක් මද්‍යුප්පුත්ත වෙශ්‍යුම්. අනේ සමයම්, පොරුක් මුණ්නෙනුක්කුම වෘතිමරුහුරුක් යුතු මද්‍යුප්පුත්තව්‍යුම් එත්‍රපාර්කක්ප්පුකිරුතු. ඔට්‍යුමාත්තමාක ගැළුත්තාල ඡෙණ්වා සම්වායන්ක් සර්වතොස මොත්තක් තොටර්පාක කුඩාමෙවිත්තු ග්‍රැපුතය වාරු පයන්පුත්තප්පුකින්රන. අනේ සමයම් නාණ්තු සම්වායන්ක් මොත්තවාගා මුණ්නාම වාසකම් මාත්තිරුම් සර්වතොසත් තන්ත්‍යමයද්‍ර අල්ලතු ඉංජ්‍යාට්දු මොත්තල්කුණුක් ග්‍රැපුතය තාක පයන්පුත්තප්පුකිරුතු. මෙළතික නෙරිමරුහුරුක් සර්වතොස ආයත මොත්තක්නීපොතු පයන්පුත්තප්පුකිය වකෘතියේ මෙම්පුත්තප්පට් වකෘතියේ බිජ්‍යාක්කප්පුවතොගු මෙළතික නෙරිමරුහුරුක් සර්වතොසත් තන්ත්‍යමයද්‍ර ආයත මොත්තක්නීපොතු පයන්පුත්තප්පුකිය පොතු වාසකත්ත බිජ්‍යාක් ජෙය්කිරුතු. ඩිස්ස්ස්ම්වායන්කුණුක් අමෙය සර්වතොස ජෙය්සිලුවාවස් සංක්ක කුමුවේ මෙර්පාර්කව න්‍යාපුත්තප්පුකිරුතු.

Geneva Conventions and Additional Protocols

The four Geneva Conventions of 12 August 1949 and their two Additional Protocols of 1977 relating to the protection of victims in armed conflict are the principal instruments of international humanitarian law. Together, these instruments seek to limit the effects of armed conflict by protecting persons who are not or are no longer participating in the hostilities, including wounded or sick military and naval personnel, prisoners of war and civilian populations and to restrict the means and methods of warfare. The Geneva Conventions as a whole apply in the context of international armed conflicts, whereas only Article 3 Common to the four Conventions applies during non-international or internal conflicts. Additional Protocol I develops and extends the implementation of the Geneva Conventions, as applicable to international armed conflicts, whereas Additional Protocol II develops Common Article 3, as applicable to non-international armed conflicts. International compliance with these instruments, is monitored primarily by the International Committee of the Red Cross.

ಕರ್ನಾಟಕ

ପତ କଂହାର ଆପରୁଦ୍ୟ ଵେଳେଖିଲେମ ହା ଢାବୁଲି ଢିମ ପିଲାଦିନ
କାମିଲୁଠିଯ ପନ କଂହାର୍ଯ ମେଙ୍ଗେ ଅର୍ପି ନିର୍ଜପଣ୍ଡ କରିଛି ।
ଶ୍ରୀତିକ, ପନବୁର୍ଗିକ, ବାର୍ଗିକ ହେଁ ଆଗମିକ କଣ୍ଠେବୀଯମଳକ
କାମିଲୁଠିନ୍ମଳ ହେଁ କୋରସକ୍ଷ ବିନ୍ଧାର କିରିମେ ବୈନନ୍ଦାବେଳି
ପ୍ରତ୍ୱାବ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା : କଣ୍ଠେବୀଯମି
କାମାଶ୍ରୀକାନ୍ତ କାମାନ୍ତ କିରିମ, କଣ୍ଠେବୀଯମି କାମାଶ୍ରୀକାନ୍ତିର
ବିରପତଳ କାଦିକ ହେଁ ମାନକିମ ହାତିଯକ୍ କିମ୍ବା କିରିମ,
କାମିଲୁଠିନ୍ମଳ ହେଁ କୋରସକ୍ଷ ଉଚ୍ଚଯେନ୍ କଣ୍ଠେବୀଯମଳକ
ହେବାରିକ ବିନ୍ଧାର୍ଯ ଆରି କିରିମ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା
କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା
କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା
ବିଲହନ୍ତକାର୍ଯ୍ୟରେ ପାରିମ ।” (୨ ବରନ୍ତିଯ) ରେମ୍ ମ
ପ୍ରକ୍ରିୟାର୍ଥିରେ ୬ ବନ୍ଦର୍ତ୍ତିଯ ଶ୍ରୀତିକ, ପନବୁର୍ଗିକ, ବାର୍ଗିକ
ହେଁ ଆଗମିକ କଣ୍ଠେବୀଯମଳକ୍ କାମିଲୁଠିନ୍ମଳ ହେଁ କୋରସକ୍ଷ
ବିନ୍ଧାର କିରିମେ ବୈନନ୍ଦାବେଳି ପ୍ରତ୍ୱାବ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା
କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା
କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

- කන්ඩායමේ සාමාජිකයේ කානුහය කිරීම.
  - කන්ඩායමේ සාමාජිකයන්ට බරපතල කායික හෝ මානසික භාවිතයක් සිදු කිරීම.
  - සහමුවින්ම හෝ කොටසක් වශයෙන් කන්ඩායමක හොරික විනාශය ඇති කිරීම සඳහා ගණුනය කරන ලද භාණ ව්‍යිත ප්‍රවහන තත්ත්වයන් මත නිතා මතාම ඇති කිරීම.
  - කන්ඩායම අතුළත උපත් වැළක්වීම සඳහා අපේක්ෂිත පියවර පැනවීම.
  - කන්ඩායමේ ලමුන් තවත් කන්ඩායමකට බැංහුත්කරයෙන් පැවරීම.

கிள அழிப்பு (கிளச் சுத்திகரிப்பு)

இன அழிப்பை தடுப்பதும் தண்டனை அளிப்பதும் தொடர்பான சமவாயத்தின் “இனச் சங்காரம்” பின்வருமாறு வரைவிலக்கணம் செய்யப்பட்டுள்ளது. “தேசிய, இனத்துவ அல்லது மதக் குழுமம் ஒன்றை முழுமையாகவோ அல்லது பகுதியாகவோ அழிந்தொழிக்கும் நோக்கத்துடன் மேற்கொள்ளப்படும் ஒரு செயல் அல்லது நடவடிக்கைகளின் கூட்டாகும். மேற்படிக் குழுவின் அங்கத்தவர்களை படிகொலை செய்தல், உடல் ரீதியாகவோ அல்லது உள ரீதியாகவோ பாரதாராமன் பாதிப்புக்களை ஏற்படுத்துதல், அவர்களை பெள்ளீக் ரீதியில் முழுமையாக அழிக்கும் நிலைமையை ஒட்டுமொத்தமாகவோ அல்லது பகுதியாகவோ வேண்டும் என்றே ஏற்படுத்துதல், அக்குழுமத்தின் இனப்பெருக்கத்தைத் தடுப்பதற்கு உபாயங்களைக் கையாளுதல் அக்குழுமத்தின் பின்களைகளை வேறு குழுமங்களுக்கு பலவந்தமாக ஒப்படைத்தல் “வாசகம் 2” உரோம சமவாயத்தின் வெது வாசகம் தேசிய, இனத்துவ, நிற அல்லது மதக்குழுமங்களை முழுமையாகவோ பகுதியாகவோ அழிந்தொழிக்கும் நோக்கத்துடன் மேற்கொள்ளப்படும் பின்வரும் நடவடிக்கைகளில் ஏதாவதொரு நடவடிக்கை இன அழிப்பு குற்றவியல் குற்றம் என வரைவிலக்கணம் செய்யப்பட்டுள்ளது.

- குழுவின் உறுப்பினர்களை கொலை செய்தல்
  - குழுவின் உறுப்பினர்களுக்கு பாரதாரமான பாதிப்புக்களை உடல் ரீதியாகவோ உள் ரீதியாகவோ ஏற்படுத்துதல்.
  - முழுமையாகவோ பகுதியாகவோ ஒரு குழுவிற்கு பெளதீக ரீதியான அழிவை ஏற்படுத்துவதற்கு கணக்கீடு செய்யப்பட்ட சேந்களை அதன் வாழ்க்கை நிலைமைகள் மீது வேண்டுமென்றே மேற்கொள்ளுதல்.
  - குழுவிற்குள் இனப்பெருக்கத்தை தடுக்கும் நோக்குடன் நடவடிக்கை மேற்கொள்ளுதல்.
  - குழுவின் பிள்ளைகளை மற்றுமோர் குழுவிற்கு பலவந்தமாக ஒப்படைத்தல்.

Genocide

The Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide defines genocide as "any number of acts committed with intent to destroy, in whole or in part, a national, ethnical, racial or religious group: killing members of the group; causing serious bodily or mental harm to members of the group; deliberately inflicting on the group conditions of life calculated to bring about its physical destruction in whole or in part; imposing measures intended to prevent births within the group; forcibly transferring children of the group to another group." (Article 2) The Rome Statute, in Article 6, defines the crime of genocide as any of the following acts committed with intent to destroy, in whole or in part, a national, ethnical, racial or religious group:

- Killing members of the group
  - Causing serious bodily or mental harm to members of the group
  - Deliberately inflicting on the group conditions of life calculated to bring about its physical destruction in whole or in part
  - Imposing measures intended to prevent births within the group
  - Forcibly transferring children of the group to another group.

ଦୃଶ୍ୟ କୁଳନ୍ଦ

ජාතිය, ආගම, ප්‍රම්තිර සමාජභාවය, ලිංගිකත්ව ප්‍රමුඛතාව, ජාතික ප්‍රහවය හෝ වෙනත් අනුන්තතාවන් පදනම් කොට වීම කොටස් කෙරෙහි ද්වේෂය ඉපිදු වීමට කරන කථාව ඇඳහස් වේ. වහි ප්‍රතිචලනය වන්නේ අඩංගු වශයෙන් ද්වේෂය හෝ වෙනස්කොට සැලකීම හා උපරිම වශයෙන් හිංසනය හෝ කාතනය පවත්ධනය කිරීම ය.

ମାନ୍ଦୁତ୍ତବାଣୀ ଆଧୀର

සාම්ප්‍රදායිකව ගත් කළ ගංවතුර, නිනි
ගැනීම් හා සාගත වැනි ස්වභාවික ආපදා
හා සම්බන්ධ වුව ද මෙතක සිට ව්‍යසනය හා
අවතැන්වීම් ඇති කරන සමාජ හෝ දේශපාලන
නොසන්සුන්තාවන් හා අනෙකුත් ප්‍රවත්ත්ව
ක්‍රියාකාරීත්වයන් වැනි වෙනත් ආපදාවන්ට ද
යොදා ගති. මෙම ආධාරවලට ආහාර, තිබාස,
අදුම් පැපදුම්, එෂ්ඨය හා වෙළුළු පිරිස්
සැපයීම ඉතාමත් ම අධි අවදානම් කණ්ඩායම්
ඉවත් කිරීම හා මූලික අවශ්‍යතා (වතුර,
මළාපවහනය, බලශක්ති සැපයුම්) සැලසීම
ඇතැන් වේ.

പാകമൈപ്പ് പ്രേസ്സ്

இனம், மதும், சமூகப்பாலியல், பாலியல் முன்னுரிமை, ஒர் இனத்தில் பிறந்தமை அல்லது வேறு பண்புகளை பயன்படுத்தி மேற்படி பகுதிகள் மீது பகுகமையை ஏற்படுத்தக்கூடிய பேச்சுக்கள் எனக் கருதப்படும். இதன் பெறுபேறு ஆகக் குறைந்தபட்சம் பகுகமையை அல்லது பாரபட்ச கவனிப்பு, உச்ச கட்டத்தில் இம்சை அல்லது படுகொலையாக அமையலாம்.

Hate Speech

Speech that is intended to foster hatred against groups based on race, religion, gender, sexual preference, national origin, or other identities. At the least it fosters hatred and discrimination, and at its worst it promotes violence and killing.

Humanitarian Assistance

Traditionally associated with natural disasters such as floods, fires, and famines, but recently applied to other disasters such as social or political unrest and other forms of violence that results in devastation and displacement. Assistance can include providing food, shelter, clothing, and medicine and medical personnel; evacuating the most vulnerable; and restoring basic amenities (water, sewage, power supplies).

ମିଛ ଅଧିକାରୀଙ୍ଗ. ଦୈତ୍ୟାଶ୍ରମ ଅଧିକାରୀଙ୍ଗ

මිශ්‍ර අධිකරණ පාතික හා අන්තර් පාතික පුද්ගලයින් අතුළත් කර ගන්නා මිශ්‍ර සංයුතියකින් යුත් අධිකරණ ලෙස නිර්වචනය කෙරේ. විස්ක් විස්ක් කාරණයේ අවශ්‍යතාවන් මත රඳා පවතිම්න් විවිධ ආකෘති ගන්නා මිශ්‍ර අධිකරණ පවතී. මිශ්‍ර අධිකරණ ස්ථාපිත කිරීමේ පොදු නිර්ත්තායකය වන්නේ පාත්‍රත්වයේ අපරාධ විනිශ්චය කිරීමේ දේශීය විශේෂඥතාවය තොමැතිවීම හා අපස්ක්‍රීපාතිත්වයේ අඩුකම හා දැන්ධින මූක්ති පිළිබඳ ස්ථාපිත වාර්තාවක් තිබේම ය. ඉතාමත්ම මැත මිශ්‍ර අධිකරණ පිළිබඳ නිදසුන් වන්නේ බොස්නියාව, කාම්බෝජය හා සෙනගාල් සඳහා ස්ථාපිත කරන ලද අධිකරණ ය.

கல்பு நீதிமன்றம்

தேசிய மற்றும் சர்வதேச நபர்களை உள்ளடக்கிய
 கட்டமைப்பே கலப்பு நீதிமன்றம் என வரைவிலக்கணம்
 செய்யப்பட்டுள்ளது, ஒவ்வொரு விடயத்தின் தேவை
 கருதி பன்முக மாதிரி வடிவங்களை கலப்பு நீதிமன்றம்
 கொண்டுள்ளது. சர்வதேச குற்றவியல் குற்றங்கள்
 தொடர்பாகத் தீர்ப்பளிப்பதற்கு உள்ளாட்டில்
 நிபுணத்துவம் இன்மை, பக்கச்சார்பின்மை
 குறைந்துள்ளமை மற்றும் தண்டனையிலிருந்து
 விலக்களிப்பது தொடர்பான சாதனை படைத்துள்ளமை
 என்பனவே கலப்பு நீதிமன்றத்தை ஸ்தாபிப்பதற்கான
 பொதுவான அளவுகோள்களாகும். மிக அன்மையில்
 பொஸ்னியா, கம்போடியா மற்றும் செனகால் ஆகிய
 நாடுகளில் கலப்பு நீதிமன்றங்கள் ஸ்தாபிக்கப்பட்டன.

Hybrid Court

Hybrid courts are defined as courts of mixed composition, encompassing both national and international individuals. Different forms of hybrid courts exist, depending on the needs of each case. Common criteria establishing the need for hybridity are the absence of domestic expertise in adjudicating international crimes and the presence of factors that may jeopardize the credibility of the process, such as a lack of impartiality and an established record of impunity. Most recent examples of hybridity are the courts that were established for Bosnia, Cambodia and Senegal.

அனுச்மரණ வடிவ

அனுச்மரணிகர்ணய, யனுவேந்டு பூகுற அனுச்மரண கிருஷ்ணத் யனு அனுச்மரணயே, பிலி஗ெனீமே ஹ அதீதய சுமாக ஜுவத்வீமே சுங்கிரணு தியாவலியகி. வோனே அவசீர்வால அனுச்மரண கிருஷ்ண பூட்டெரை உக்ஸ்மலு யன அதர அஸால பூபுவத் ஹ சுமாரய சுடிஹா நவ அனாதயைக் பரிகல்லுப்பனய கிரிம அபேக்ஷா கரகி. அனுச்மரணிகர்ணய பூசீட்டு அனுச்மரண அவகாசயங்கி சீர ஆவர்ணய கர்ந லடு அவகாசயங்கி கர்னு லான அனுச்மரண கிருஷ்ண யன டேவிடியம் அதுபத் கிள ஹகி ய. அனுச்மரணிகர்ணய (பூட்டெரை ஹ சுமாநிக யன டேயாகாரயேந்ம) அதீத அபத்ரியாவன் சுமி஭ுந்஦யேந் கேங்க வீம, பிலி஗ெனீம ஹ அவீநிங்ஸாவ ஹ நவேத அதீத ஹோவீம பிலி஬ெட் சுங்வாடயக் பேர்த்துய பகங்கர்ணய அதூலி பினுவிட சுங்குகயன் திவிய ஹகி ய.

நினைவுசூரும் பணிகள் / நினைவுசூருதல்

நினைவுசூருதல் என்று பிரபலமாகக் கருதப்படும் நடவடிக்கை நினைவுசூரும் பணிகள், ஹாபகம், அங்கீகரித்தல் மற்றும் இறந்த காலத்துடன் வாழ்தல் போன்ற சிக்கலான செயல்முறையாகும். அனேகமான சந்தர்ப்பங்களில் ஹாபகார்த்த நடவடிக்கைகள் தனிநபருக்கு அப்பால் இடம்பெறும். குறிப்பிட்ட சமூகத்தினதும் அச்சமூகத்திற்கான புதிய எதிர்கால குறிக்கோள்க்களையும் இது அபிலாகவையாகக் கொண்டிருக்கும். ஹாபகார்த்தம் பகிரங்க நினைவுசூரும் சந்தர்ப்பங்களிலிருந்து உள்ளார்ந்த வகையிலும் நினைவுசூரல் உள்ளடக்கப்படும். நினைவுசூரலுக்கு (துனிநபர்கள் மற்றும் ஓர் குழுமம்) இறந்தகால நடவடிக்கைகள் தொடர்பாக துக்கம் கொண்டாடுதல், அங்கீகரித்தல், அகிம்சை மற்றும் மீள் நிகழாமை பற்றிய கலந்துரையாடலை மெருகூட்டும், வசதி செய்யும் வேறு வகையான நடவடிக்கைகளும் உள்ளடக்கப்படலாம்.

Memory work/ Memorialization

Memory work also known as memorialization is a complex process of remembering, acknowledging and learning to live with the past. In many cases memory work transcends the personal and intends to envision a new future for the communities and the society concerned. Memorialization can include both public and private aspects, from having public memory spaces to memory work done in closed spaces. Memorialization can have multiple impacts including facilitating (both individual and collective) mourning, acknowledging past abuses and fostering a dialogue of non-violence and non-recurrence.

ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಕಲ್ಪನೆಯ ಸಹ ಕಲ್ಪಾಳಿಕ್ಕಣ

සිද්ධී කරනය යනු කතාන්තරයකට විහා ගිය
වඩා පුලුල් සංකල්පයකි. ඉතිනාසය දිග හැරෙන
ආකාරය ගැන පුද්ගලයකු හෝ ජනතාවක් දැඩිව
දරන විශ්වාසයන් ලෙස විය වටහා ගත හැකි ය.
මෙය යම් සිද්ධී විස්තර කිරීමක් පමණක් නොව
යථා තත්ත්වය ගැන යම් වෙනස් අඹනසක් ද වේ.
දිගින් දිගට ගැටුම් පැවති බෙදුනු සමාජයන්හි
බොහෝ විට සමාන්තර සිද්ධී කරන ඇත. ඇත
අතිතයේ සිදු වූ දේවල් සම්බන්ධයෙන් පරස්පරව
සිතන ප්‍රජාවෝ වඩාත් මැන කාලවල සිදුවීම්
අවබේද කර ගැනීමෙහි හා පිළිගැනීමෙහිලා වන
මුවන්ගේ නොවීකාගතාවන් මගින් බාධා පමණුවා
ගනිත.

അക്കിലേഖനങ്ങൾ. ഒരു താഴ്വരി

ଅନ୍ତିଲେବେଳନୁ ଯନ୍ତେଣନ୍ତି ଆଦିନଙ୍କୁ ପାରିବା
ଅପରାଧିକୁ ହେବା ଅପରାଧ କମିଶିନ୍ଦରାଯେନ୍ତି ପରିଦିରା
କିମ୍ବା ଯଜ୍ଞ କିମ୍ବା ପ୍ରଦେଶରେକାରି ହେବା ପ୍ରଦେଶରେକାରି
ଶିରେତି ଶାତିକ ହା/ହେବା ଅନ୍ତିରାମ ଶାତିକ କିମ୍ବାଲାରି
ଅନ୍ତିଲେବେଲନୁ ହା ଅଦିକରଣାମାର୍ଯ୍ୟ କଷତିତାଯେନ୍ତି କିମ୍ବା
ଅନ୍ତିଲେବେଲନୁ ଶାତିକ, ମିନ୍ତା ହା ଅନ୍ତିରାମ ଶାତିକ
ଅଦିକରଣା ବୁଲ୍ଲ ଦୀର୍ଘ କିମ୍ବା କିମ୍ବା ହାତି ଗ.

சம்பவக் கதைகளும், விவரங்களும்

சம்பவக் கதைகள் என்பன ஓர் கதைக்கு அப்பால் சென்ற மிகப் பரந்துபட்ட எண்ணைக் கருவாகும். வரலாறு எவ்வாறு விரிவடைகிறது என்பது பற்றி ஓர் தனிநப்பரோ அல்லது மக்கள் கூட்டமோ இறுக்கமாகக் கொண்டுள்ள நம்பிக்கையாக இதனை புரிந்துகொள்ள வேண்டும். இது வெறுமனே சில சம்பவங்களை விபரிப்பது மாத்திரமல்ல யதார்த்த நிலைமையைப் பற்றிய ஒரு வித்தியாசமான கருத்தாகும். தொடர்ச்சியாக மோதல்கள் இடம்பெற்ற பினவுபட்ட சமூகத்தில் அனேகமாக சமாந்தரமான சம்பவக் கதைகள் உண்டு. இறந்த காலத்தில் இடம்பெற்ற சம்பவங்களைப் பற்றி முரண்பாடாக சிற்றிக்கும் சமூகங்கள் அன்மைக்கால சம்பவங்களை புரிந்துகொள்வதும் அங்கீர்ப்பதும் அவர்களின் இணக்கமின்மையினுடோக தடுக்களை ஏற்படுத்திக்கொள்கின்றன.

வழக்குத் தொடர்தல்

வழக்குத் தொடர்தல் என்பது குற்றவியல் குற்றம் அல்லது குற்றம் இழைத்தகை என்று கூறப்படும் நபர் அல்லது நபர்களுக்கு எதிராக தேசிய மற்றும் / அல்லது சர்வதேசச் சட்டங்களுக்கு அமைய புலனாய்வு விசாரணை மற்றும் நீதிமன்ற நடவடிக்கைகளை மேற்கொள்வதாகும். இக்குற்றங்காட்டுக்கள் தேசிய, கலப்பு, சர்வதேச நீதிமன்றங்களில் நீதி விசாரணைக்கு உட்படுத்தப்படும்.

Narrative versus Story

Narrative is a broader concept than a story. It might be understood as an individual's or a people's most strongly held beliefs about the way history has unfolded. This is not only an explanation of events, but also a separate view of reality. In divided societies –where there has been protracted conflict– there are often parallel narratives. Communities disputing the facts of what occurred in the distant past are hindered by their disagreements in comprehending and acknowledging events in more recent times.

Prosecution

Prosecutions entail the conduct of investigations and judicial proceedings against an alleged perpetrator or perpetrators of a crime or crimes in accordance with national and/or international laws. Prosecutions can be in national, hybrid and international courts.

ප්‍රතිකභාෂය - කම්මි කන්ඩාභය

ප්‍රචණ්ඩ ගැටුමකට සම්බන්ධ පාර්ශ්වයන් විධිනොකා කෙරෙහි විශ්වාසය ගොඩ නැඟීම, විවිධත්වයට ගරු කිරීම, සහයෝගයෙන් ජ්‍වල් වීමට ඉගෙන ගැනීම හා තිරසාර සාමය ඇති කිරීම අර්හය වන දිග කාලීන ක්‍රියාවලියකි. විය පෙෂ්දේගලික, ප්‍රජා සහ ජාතික මට්ටමීන් සිදු කළ නැඟී ය.

අකාර්ථක රාජ්‍ය

අන්ත්‍රිවකට තවදුරටත් තම රටෙහි පාලනයක් නොමැති වන මට්ටමට ගෙනිනි, දේශපාලනික සහ / හෝ ආර්ථික ක්‍රියාත්මක දුර්වල තත්ත්වයකට පත් වූ රාජ්‍යයක් අසාර්ථක රාජ්‍යයක් ලෙස නැඳීන් වේ.

වාර්තික අතුරා දැමීම

වාර්තික අතුරා දැමීම යනු කිසියම් පුදේශයකින් වෙනත් කන්ඩායමක් විසින් පනවාර්තික හෝ ආගමික කන්ඩායම් ක්‍රිමානුකූලව හා සිතාමතාම පලවා හැරීමය. ඉවත් කිරීම්වලට හෝ පලවා හැරීම්වලට සමූහ සාතන, ස්ට්‍රී ද්‍රීඨත්වයන්, රටීන් නෙරපිම්, විගමනයන් හා අනෙකුත් ආකාර ඇතුළත් විය නැඟී ය.

න්‍යළුවික්කම් – ම්‍රේවික්කම්

ඔරු බණ්‍යමරු සාර්ථක මොත්‍යුක්කුප පින්නර් ඔරු තරප්පිනුරු ඔරුවර් ම්‍රේතු ඔරුවර් නම්පික්කායයක් කැඳියෙමුප්තුත්, පණ්ඩමත්තුවත්තෙහි කෙශාවිත්තල, ඔත්තුකෘමුප්තුන් වාම්ප්‍රතර්තු ක්‍ර්‍රුක්කාල්ගුත්තල මුද්‍රුම නිශාලපොන ඡාත්‍යාන්ත්තෙහි ගුර්ඩුත්තුවත්තෙහි නොක්කමාකක් කොණ්ඩු ආරම්පික්ක්ප්තුම නීත්‍යාකාල නිශාලයිවුම්, මක්කාලින් පන්කොර්ප මුද්‍රුයිවුම්, තොසිය මට්ටත්තිවුම් සෙයුර්ප්‍රාත්ත මුදියුම්.

තොස්වි කණ්‍යා මුර්සාක්ල්

ඡර් අර්ස තොටර්ත්තුම තනෙනු නාට්ඩිල් ඇුට්සියය නිත්ත මුදියාත අශාවිර්තු ස්ට්‍රීතියාක අර්සියල් රීතියාක මුද්‍රුම / අල්ලතු පොරුණාතාර වාම්ප්‍රතු පැල්වීනාමගැන්තුන්ල නිශාලමක්කුත් තුන්ලප්ප්තුන්ල පොතු මෙර්පාදි අර්ස තොස්වි කණ්‍යා අර්සාකක් කරුත්ප්තුම්.

නින්ස් ප්‍රතිකරියිප්ප

කුත්‍රිප්පිට්තෙනාරු මක්කාල් කුට්ටත්තින් නිනම්සාර්ත්ත, මතම්සාර්ත්ත, පාත්‍රි පාත්‍රිත කාරණාන්කාලාන ප්‍රාදිප්පාතෙයාකක් කොණ්ඩු අම් මක්කාල් කුට්ටත්තෙහි වෙන්ඩුමෙන්ගේ එෂ්තාපන රීතියාක ඔරු කුත්‍රිප්පිට්ත පිරුතොස්ත්තිල ඔරුන්තු වන්‍යුමුදුයයක් කෙයාක්කාල් විරුද්ධියාත්තුල. කුට්ෂුක කොළඹකාල්, වන්‍යුමුදුව, නාට්ඩිවිරුන්තු වෙළියෙරුතුත් මුද්‍රුම ගැනීය වාම්ප්‍රතු කෙයාලාප්ප්තලාම්.

Reconciliation

The long-term process by which parties to a violent dispute build trust, respect diversity, learn to live cooperatively, and create a stable peace. It can happen at the individual level, the community level, and the national level.

Failed States

A state in which the legal, political, and/or economic systems have become weakened to the extent that the government is no longer in control.

Ethnic Cleansing

Ethnic cleansing is the systematic and deliberate removal of ethnic or religious groups from an area by another group. The removal or expulsion may include mass murder, rape, migration, deportation and other forms.

ହୁଣି ନୋକରିମେ କିଲିବେତ.
(ହୁଣି ନୋକଳ ଫ୍ରଣ୍ଡ ଡା)

ହାନି ହୋକିରିମେ ପିଲିବେଳ ଯନ ପଢ଼ୁ ଯୋଦ୍ଧ
ଗନ୍ଧ ଲବିନୁଯେ ମୁଲ ପ୍ରାରମ୍ଭ ଲବିନ ଛିନାମ ଲେଖିବାରୁ
ଶୀତଳକୁ ଆରୁବୁଲ୍ଲ କା ଆତମିନ୍ ଲେଖିବାରୁ ହେବୁ
ଅବି କିରିମୋତ୍ସୟ କଲ ଘ୍ରତରେ ଯନ୍ତନ ଦୂରିବାରୁ ଯ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಲೀ

සත්‍ය කොමිසම් යනු අතිත මානව අයිතිවාසිකම් උල්ලංසනයන් හා අතිත සිදුවීම් පිළිබඳ කරගෙනු, මූල හේතු හා සමාජයිය ප්‍රතිච්චාක නිශ්චය කරගැනීම සඳහා ස්ථාපිත කරනු ලබන අධිකරණමය නොවන පරීක්ෂණ හා විමර්ශන මත්ත්ධිලය සත්‍ය කොමිසම් වින්දිතයන්ට, අපරාධ කළා යයි කියන තැනහ්තන්ට, සාක්ෂිකරුවන්ට හා අනෙකුත් පංඡ පාර්ශවකරුවන්ට ඔවුන් අත්තිලි හා දුටු දේ පිළිබඳ සත්‍යයන් බෙදා හදා ගැනීමට අවකාශයක් සලසන අතර එවාට අතිත සිදුවීම් භාරගැනීම හා පිළිග ඇතීම සඳහා වේදිකාවක් සපයා දිය හැකි ය. සත්‍ය කොමිසම්වලට ප්‍රකිද්ධ හා පෙළද්ගලික විමර්ශන සහා වාර යන දෙව්ගැයම පැවැත්වීය හැකි ය. වික් වික් සන්දර්භයට අනුව එවායේ වරම වෙනස් වේ. විසේම එවාට රාජ්‍යය විසින් කළ යුතු අනුගාමී පියවර සම්බන්ධ තිරයේ ද ඉදිරිපත් කළ හැකි ය.

துஞ்புறுத்தாக் கொள்கை (எதுவித தீங்கும் விளைவிக்கக் கூடாது)

துன்புறுத்தாக் கொள்கை என்ற சொற்பதம் இடையீடு அல்லது பினக்குக்களை மற்றும் மன அழுத்தங்களைத் தவிர்ப்பதற்கு குறைப்பதற்கு மேற்கொள்ளவேண்டிய நடவடிக்கையாகும்.

உண்மை கண்டறியும் ஆதைக்குழு

நீதித்துறை சாராத அல்லது பகுதி நீதித்துறை சார்ந்த வகையில் தகவல்களைச் சேகரிக்கும் ஒரு சபையே உண்மை கண்டறியும் ஆனைக்குமுவாகும். கடந்தகாலத்தில் இடம்பெற்ற உரிமைமீற்றுகளின் இயல்பும் அதன் ஒழுங்குமுறையும் பற்றிய விடயங்களைக் கண்டறிந்து விசாரணைகளின் பின்னர் அறிக்கை சமர்ப்பித்தல் முன்னுரிமை செயற்பாடாகும். இக்குற்றங்களுக்கான காரணங்களையும் அதன் பெறுபேறுகள் பற்றியும் பகிரங்கப்படுத்தப்படும். பாதிக்கப்பட்டோரின் குரலையும் சம்பவங்களையும் பொதுமக்களிடம் எடுத்துக்கூறி வரலாற்கறைப் புரிந்துகொள்வதற்கு உதவுதல். அதன்மூலம் மீண்டும் இத்தகைய தவறுகள் நிகழ்வது தடுக்கப்படும். உண்மையைக் கண்டறியும் ஆனைக்குமுவின் உத்தியோகப்பற்வமான அல்லது பிரதேச மட்டத்திலான அல்லது தேசிய மட்டத்திலிலானதாக அது அமையலாம் இதன்மூலம் விசாரணைகளை நடத்தி குற்றங்களுக்குப் பொறுப்புக் கூறவேண்டியவர்களை அடையாளம் காணமுடியும். இதற்கு வழக்குத் தொடரும் அதிகாரம் இருத்தல் வேண்டும். ஒவ்வொரு கூழ்நிலைக்கும் ஏற்ப அவற்றின் பணிப்பானை மாறுபடும். அதே சமயம் அவற்றிற்கு அரசு மேற்கொள்ள வேண்டிய தொடர் நடவடிக்கைகளைப் பற்றி பரிந்துரைக்களையும் சமர்ப்பிக்க முடியும்.

Do No Harm

The do no harm term is used to indicate that any interventions initiated should be done to prevent or reduce disputes and tensions.

Truth Commission

Truth commissions are non-judicial inquiries and investigations established to determine the facts, root causes, and societal consequences of past human rights violations and past events. Truth commissions provide a space for victims, alleged perpetrators, witnesses and other stakeholders to share their testimony and can provide a forum for acknowledgement and recognition of past events. Truth commissions can have both public and private sittings - mandates differ according to each context - as well as make recommendations for follow-up action by the state.